

God will not seek thy race,
Nor will He seek thy birth!
Alone He will demand of
thee,
"What hast thou done on
earth."
—A Persian Saying.

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 16 —Vol. LVI.

Friday, 2nd May, 1958

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

BRITISH CHURCHES NOW CONSIDERING APARTHEID

A REPORT submitted at the British Council of Churches which met in London recently revealed that the council had been considering the introduction of a form of racial segregation for church services in Britain.

The British Council of Churches represents all the principal non-Roman Catholic church movements in the British Isles. In the past it has expressed strong opposition to racial discrimination in British territories,

In April 1950, the Archbishop of Canterbury (Dr. Geoffrey Fisher) pointed out that the council "stood behind" the churches of South Africa in the strong and deliberate policy they had pursued on the question of racial discrimination.

The Lesser Evil

The report, submitted by the Social Responsibility Department, said that the consultative committee on Coloured workers from abroad has been considering separate Sunday services for West Indians in Britain.

The consultative committee, the report says, has been considering two main topics:

"It reconsidered, at the instance of the Social Responsibility Department, the judgment, made soon

after it was formed, that Sunday services organized separately for West Indians were to be deprecated.

"The committee recognized that this appears to some people an unrealistic policy, but felt that the obstacles it might present

were less than the dangers of the alternative policy."

Less Response

According to the report, the committee has also drawn up a memorandum of suggestions for the guidance of churches in areas where West Indians have settled.

Its request for information about the activities of churches and Christians through other organizations, on behalf of West Indians, has not so far met with much response."—Sapa.

POPE TOLD OF NEW APARTHEID DANGERS TO CATHOLICISM

ROME.

THE Rev. Ernest Green, Roman Catholic Bishop of Port Elizabeth, has sent the Pope warnings of new segregation moves by the Nationalists and has told him that the White Catholics "must look to the day when Europeans will not be allowed in African townships."

In a report circulated by the Vatican for the Society for the Propagation of the Faith the Bishop says that if the South African Government succeeds in its plan, African laymen will be the only people available to carry out Christian work in the non-European communities.

He writes: "The Church is facing tremendous social difficulties under apartheid.

"We must now prepare ourselves to prevent similar legislation in the future."

Bishop Green calls on South African youth to take part in the struggle being waged by the Catholic bishops against the Government's racial policy.

Many apartheid laws, he says, would never have been passed if there had been a strong and active laity at provincial and national levels.

CAMEROONS REBUFF FOR NKRUMAH

YAOUNDE,
French Cameroons.

M ANDRE-MARIE MBIDA, leader of the Cameroons Democratic Union, protested to Dr. Kwame Nkrumah, Ghana Prime Minister, against an "insult" to the Cameroons by the Accra Conference of Independent African States.

He was commenting in a telegram on a motion passed at the Conference attacking France.

"The Cameroons people consider themselves sufficiently mature and capable to express their national aspirations themselves," Mr. Mbida, a former Prime Minister, said.

"Consequently we protest energetically against the motion voted at the Accra Conference without being consulted and without our initiative."

The Accra Conference condemned the "use of military forces against the unarmed people" in the French Cameroons as contrary to the spirit of the United Nations Charter and called upon France to comply with the Charter.
—Sapa-Reuter.

OPINION

FRIDAY, 2ND MAY, 1958

The Accra Conference

THERE were not too many fireworks at the Accra conference of eight independent African States. It is as well that this was the case. The conference concerned itself very largely with problems of discovering common ground between the various peoples represented in it. That they succeeded in doing this cannot be doubted.

The conference decided to meet again in another two years. This indicated that there was very keen appreciation of present weaknesses as well as of the urgency of the problem which face the peoples of Africa. The independent States of Africa are too few and too weak by themselves to make too deep an impression on the course of events on the continent. They will make their influence felt only when they have behind them the oppressed millions now fully engaged in the revolt against White domination. Consequently a broadening of the conference's scope to include those who are not free will only give strength to the elbows of the independent States.

It is something to be grateful for that the next session comes in another two years. Events move too swiftly on the continent to allow of delaying another conference for too long. In the meantime thought could be given to the idea of establishing a permanent body to co-ordinate the activities of the various peoples of Africa as well as to give them a consciousness of oneness. Here the independent States can make a positive and direct contribution.

It was inevitable that at its initial session the conference should have devoted a good deal of its attention to the problems of peoples on the other side of the equator. These are both important and urgent. But the greatest challenge to the African lies to the south of the equator. It is here that the man of colour is systematically being humiliated for the reason that he does not have a White skin. And it is by their performance in this field that the independent African States will rise and fall.

If sub-Saharan Africa did not loom very large in the Accra discussions, there is little doubt that all the delegates had the colour bar in mind. To people in Southern Africa Dr. Nkrumah will be the spokesman of the new Africa in proportion to the extent to which he will succeed in presenting the men of apartheid with a challenge which will be impressive enough to make them change their mind. Up to now he does not seem to have discovered how best to confront them with this challenge.

Comment On Men And Events

Apartheid In The Anglican Church

By JORDAN K. NGUBANE

I HAVE not recovered from the shock I got the other day when I read in the papers that the Anglican Church in England is discreetly considering introducing apartheid in some of its services. The question I immediately asked myself was: What point is there in the Archbishop of Canterbury, Canon Collins and our own Archbishop de Blank denouncing apartheid as immoral when in England people are prepared to resort to it when it suits them?

Let me give briefly the background to this shocking development. For some years now Britain has been invaded by large numbers of men of colour, from the West Indies. Not all the British have taken kindly to this infiltration of a new class of competitor for jobs. There have been riots and other demonstrations against the men of colour.

It was inevitable that some British would feel that their standard of living would be threatened by the presence of too many people without employment. When Italians were imported into Britain to help in the coal mines some years ago, there was a lot of trouble. The point I am trying to drive home here is that antipathy to the West Indians could in the past have been said to have been not wholly based on race.

Different Aspect

The decision of the Christian Church to hold separate services for the men of colour sets the spotlight on a completely different aspect of the whole episode. Faced with very strong hostility to the West Indian as a man of colour, the Church is seriously considering resorting to the line favoured by Verwoerd in South Africa.

This raises quite a number of very disturbing issues. When the Church says apartheid is immoral, what does it mean precisely? Is the segregation of a human being for reasons of race immoral in one set of circumstances and not in others? When the British Christians voluntarily consider segregating their fellow believers are they not sacrificing cherished principles at the altar of expediency?

From here we might proceed to ask other, more disturbing questions. In this degradation of the human personality where the man of colour is concerned, are we, not, in fact, witnessing Christianity's failure to measure up to the demands of a challengingly human situation? Is the Anglican Church not showing

us that Christianity is inadequate for solving the most urgent problems which contact between us and the White man presents?

I do not have the answers to these questions myself because I do not have all the facts before me. But I find it most difficult to that situations can arise in the Church when apartheid can be resorted to as a matter of policy. It is a moral issue and allows of no compromise.

Not Wanted

The answer can be given that the Church has the responsibility to look after the souls of men and women who are not wanted, no matter where they are. That is not a convincing answer. Why should a Christian be not wanted in a Christian church?

Here, I prefer the stand taken by Archbishop Joost de Blank when he gave notice that he would refuse to minister to congregations which practised apartheid. This is the clear duty of a Christian in a situation like that. In Britain some people seem to have preferred to run away from upholding the dignity of man, lest they depleted their flocks. I do not as yet level the charge of hypocrisy against the Christians who consider this course. I do, however, see in it a dangerous betrayal of principle.

Of course I can understand it. In this country for nearly two hundred years the Christian Church has distinguished itself, with very few exceptions, by upholding the humiliation of the man of colour. The African clergymen, in most of the denominations, are paid a fraction of what their White brethren receive. The leadership of most mixed churches is solidly in White hands. Most African pastors live in continual fear of speaking their mind against race-oppression. They'll tell you that they don't want to be involved in politics as their chairmen, bishops and what not will object.

(Continued on next page)

Press Review

Cold War In Africa

THE American Government has made a wise decision in refusing the invitation to become a member of the proposed United Nations Economic Commission for Africa. The establishment of such a Commission, which was urged by the UN General Assembly last December, is under discussion by UNESCO in New York, and the question of the membership of the Commission was debated. The eight independent African States now in conference in Accra have proposed that membership should be increased to include the United States and the Soviet Union, but Britain has already opposed that suggestion, arguing that the Commission should be confined to African States and countries having responsibilities on the African Continent.

Unless the Commission is to become a minor General Assembly in itself, surely the Anglo-American view is the only sensible one? So many nations can claim to be interested in Africa that some restrictive principle is obviously necessary. It is true that America was chiefly concerned to avoid giving Russia yet another excuse to interfere in African affairs, but there are other countries that might stake claims with equal justification. If a mere "interest" in Africa were to be the only qualification, then certainly India and Pakistan, and probably Germany, Holland and Japan could claim representation, and the original eight independent African States (whose rights America is anxious to foster) would soon find themselves outnumbered on their own ground.

From leading article in the 'Rand Daily Mail.'

Nats On Strike

THE wings of the A.N.C. have been clipped a little. On the very first day of their proposed three-day strike they had to beat a retreat on all fronts. They have come up against the closed ranks of the Whites.

That the Whites were able to stand together in this way, even in the heat of an election fight, is a revelation of the power of instinct and the South African's innate sound understanding in colour affairs.

The leaders of industry and commerce emerge with the greatest credit from this trial of strength. Supported by what the Prime Minister called the full force

authority of the Government these groups could use persuasive measures. They could do it with all the more conviction because of their good record.

Naturally they could not agree to a general wage demand of £1 a day: money is not to be had for the picking and higher wages can be granted only where earned.

But industry and commerce have given convincing proof in the past of their goodwill by the way they have put their hands in their pockets for the better housing of their employees and for their help with bus fares, apart from the doubling and trebling of wages in the past 10 or 15 years—a rate considerably more rapid than for their White employees.

On the strength of these concessions their African very sensibly decided to rely on the relief provided by their employers rather than on the aggressive methods of the A.N.C.

This ripening of the sense of the African's responsibility will, if it is allowed to develop, compel the A.N.C. itself to become more responsible.

The A.N.C. should take these lessons to heart. The country will not lightly tolerate a revolution.

From leading article in the 'Vanderland.'

(Continued from previous page)
Bishops In Gaol

But to me, the most outrageous thing about the South African church's attitude is its passivity on the Pass for African women. Here is a clear piece of degradation for a human being because she is a female with a dark skin. If this sort of thing were done to White women, I am certain most of the Bishops would have been in gaol by now.

I shall be told, and very rightly, that if the African clergy feel nastily about the Passes for women, they are quite at liberty to go to gaol. I don't exonerate them for a moment. But their cowardly behaviour shows precisely what sort of men Christianity has produced in Africa. It has produced the stooges who will feel little prick of conscience when a fellow human being has her honour turned into a thing of scorn, simply because she was created Black.

I am hardly surprised that the African clergy behave as though nothing had gone wrong. When in Britain, they consider doing as the good boy here has done, as the master dictate

India Marches On

**Just Arrived
Direct From India
Latest News**

My Magazine Of India	...	...	...	1/6
Illustrated Weekly Of India	...	...	...	2/2
Film World Today	...	...	...	2/9
Great Men Of India	...	...	...	2/9
Great Saints Of India	...	...	...	2/9
March Of India	...	...	...	4/9
India Annual Review 1956	...	...	...	5/6
Filmic Dhunig Na Samachar—Special Issues	...	...	...	6, 6
Heroines Of India	...	...	...	4/9
Simple History Of India	...	...	...	4/9
India Then And Now	...	...	...	4/9
Stories Of Our Land—2 volumes	...	...	...	5/6
Ramayan For Boys And Girls	...	...	...	1/7
Famous Princess Of Islam	...	...	...	2/-
Muslims Of India	...	...	...	2/6
Panchangs In Hindi—1958/9	...	...	...	3/-
Roopchand's Festival Calendar	...	...	...	1.7

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS
Phone 20707. — P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

We have pleasure in announcing to the general public that we are now specialising in Indian and Pakistani goods. The following are only a few of the many wide range of lines we offer:

CAROM BOARDS

Ordinary Rubber Cushion	£5	5	0
" Nickle Corner	£4	4	0
Two-In-One Carom Draft Board—			
— Rubber Cush.	£5	15	0
" " " Nickle Corner	£4	15	0

ALL WITH STICKER And MEN. TETS COMP.

AGARBATTI

Gateway of India—Tins	6 Tola	10/6 Each;	3 Tola	5/6
Three Roses	" 6 "	9/-	" 3 Tola	4/6
Lata Mangeshkar	" 4 "	4/6 "		
3 Jyothi	1/6—Each			
India: Steamer Brand No. 444—8/6 Doz.				
Pakistani: No. 444—6/6 Doz., No. 10	16/6 Doz.			
Pakistani: Captain	27/6 Doz., Mysore	Soogandhi	24/- Doz.	
Pakistani: Rose	24/6 doz.;			
Meelat	37/6 doz.			
Darbar	37/6 doz.;			

Also wide range of Sarees, Glass and Plastic Bangles, Immitation Jewellery, Clocks, Toys, Games, Novelties, Radios and Electrical Goods.

A. K. HOOSER & SONS,

116 Queen Street. Phone 27349. P.O. Box 2168. DURBAN.

Pistorius Sees Hope In Rise Of Afrikaner Liberalism

THE ultimate result of South Africa's African policy would be two isolated camps of Whites and Blacks, the one without and the other with world sympathy, said Prof. P. V. Pistorius, Professor of Greek at the University of Pretoria, in an interview with the "Star". Professor Pistorius was commenting on the general election and political trends in South Africa.

Professor Pistorius was one of the 13 professors and lecturers at the University of Pretoria who protested against the Government's enlarging the Senate to take the Coloured voters off the common roll.

He said that as a result of South Africa's African policy, the Blacks would unite nationally in their own camp, while the Whites—because of White apartheid—would disintegrate.

The Nationalists won the election because they succeeded in interpreting most the conflicting urges of the Whites "to want and not want the African."

Basic Difference

The basic difference between the two parties was of degree and terminology. Neither the United Party nor the Nationalist Party was "for" the Africans—bidding during the pre election

campaign was always in the opposite direction.

When the United Party leader offered "White leadership" the Nationalists outbid him with "White Baasskap."

The two White sections were historically and emotionally conditioned to differ.

The last hope of the White man lies in the conscience of the individual in that he is called upon to question the justice, not only of his own actions and behaviour towards the African, but of any law or regulation, either existing or to be made, in connection with the African.

"We have reached the stage in South Africa where we have divorced our attitude towards the African problem from our ordinary moral and religious codes."

He believed, however, that there were movements at work to counteract any hardening of the present Nationalist attitude towards the African, in particular the rise of "Afrikaner Liberalism."

There were three trends among the Africans today. The first was a common demand with the Whites for education, better living standards, skilled labour and the right to work.

The second was that personal relationships between White and Black were worsening, and that the ethical question was being lost sight of—now it was an ideological and political problem, not an ethical one.

And thirdly, there was a growth of African nationalism and political consciousness.

All three trends were being promoted and encouraged by South Africa's African policy.

Party Loyalties

Among the counter-forces, apart from "Afrikaner Liberalism," were the discredited Liberal Party and the intellectuals. He did not expect much from the intellectuals because party loyalties were too strong.

There was also a White minority which believed these three trends among the Africans should be guided.

"But South Africa and Southern Rhodesia have committed

themselves to resist these trends," said Professor Pistorius. "Nevertheless, the logic and conscience of every individual, African or European, is our only ultimate hope."

In a report published by the "Rand Daily Mail", Professor Pistorius added:—

Even if the struggle between European and non-European in South Africa was regarded as being on no higher level than a struggle for survival, common sense should tell the Europeans that the methods they were adopting would not ensure their survival.

Professor Pistorius is one of the 13 professors who protested against the Senate Act two years ago. He was speaking to a political study group on the influence of the recent election on South Africa's future.

History would not allow the present trends to continue with-

out exacting retribution, not necessarily in blood, but from the conscience of the European.

Futile Slogan

The Nationalists had won three elections on the slogan of "apartheid," but if ever there was a futile slogan it was that. It was inevitable that the highest levels of the body of non-Europeans would surpass the lowest level of the body of Europeans.

The first trend among the non-Europeans was to emerge from their inferior position. That trend could not be halted. The issue had already been decided and "it is all over bar the shouting."

The second trend was a slowly-awakening sense of injustice. To this the Europeans reacted by short-sighted behaviour that could only increase the feeling.

The only hope for the future, for both European and non-European, lay in the common-sense, ethics, morality and logic of the common man.

The basic rule for the European in dealing with the non-European must be "Do unto others as you would they should do unto you."

THE CABINET

Prime Minister, Mr. J. G. Strijdom.

Minister of Justice, Mr. C. R. Swart.

Minister of Finance, Mr. J. F. Naude.

Minister of External Affairs, Mr. E. H. Louw

Minister of the Interior, Dr. T. E. Dönges.

Minister of Defence and Forestry, Mr. F. C. Erasmus.

Minister of Transport, Mr. B. J. Schoeman.

Minister of Native Affairs, Dr. H. F. Verwoerd.

Minister of Economic Affairs and Mines, Dr. A. J. R. van Rensburg.

Minister of Lands and Water Affairs, Mr. P. O. Sauer.

Minister of Labour and Public Works, Mr. J. de Klerk.

Minister of Posts and Telegraphs, Mr. J. J. Serfontein.

Minister of Agriculture, Mr. P. M. K. le Roux.

Minister of Education, Arts and Science and Health, Mr. M. D. C. de Wet Nel.

"Manchester Guardian" Impressed By Accra Conference

THE recently-concluded conference of self-governing African States, which was held in Accra, was described as a success by the influential "Manchester Guardian"

But the liberal newspaper said it might be some time before its practical effects could be measured

"The delegates had no difficulty in lining up together against colonialism, especially in Algeria, and their strong plea for negotiation between the French Government and the Algerian liberation front may carry some weight at the United Nations, though not at present in France," the "Manchester Guardian" said.

"The conference is to meet again in two years' time at Addis Ababa. Meanwhile, the members will keep in touch with each other through diplomatic channels somewhat improved for the purpose.

"There does not seem to have been much done in respect of economic co-operation, at any rate in the public sessions; no

doubt that will bulk larger when the United Nations Economic Commission for Africa, which the United Nations at the last meeting of its assembly decided to set up, has begun its work.

"The liberation of Africa may be the immediate objective; the enrichment of Africa, in body and in spirit, will be the durable task.

"As time goes on, the conference may be expected to change in character. It will become larger, and more markedly African.

"Of its eight members now, four lie on the Mediterranean littoral, and are mainly Arab or Berber rather than African by race, next time, Nigeria—and perhaps Somalia—will be there. Many more will follow," the "Manchester Guardian" predicted.—Sapa-Reuters.

Free World Journalists Discuss Press Problems

WASHINGTON, Wednesday.

MR. OSCAR POLAK, Chairman of the Executive Board of the International Press Institute and Editor-in-Chief of the Arbeiter-Zeitung, Vienna, said today that the Institute had proved to be a reliable and untiring watch-dog of the freedom of the Press the world over.

Mr. Polak delivered the opening address at the seventh annual assembly of the International Press Institute, which was attended by 200 newspaper and news agency executives and correspondents from 25 non-Communist countries in Europe, Asia and the Americas.

He told the delegates that the problem of the freedom of the press had many aspects and that borderline cases often had to be dealt with.

Another question to be discussed by the Institute, he said, was the problem that press freedom was best safeguarded, as many of the delegates believed, if the press itself secured it against misuse and exercised self-control and a safeguard of press freedom.

Mr. Polak disclosed that the International Press Institute Executive Committee had decided not to include on the

agenda of the current meeting an item discussing "the growing tendency in the newspaper world to change over from news and information to entertainment." He said the Executive Committee had decided to take this up at a later assembly.

"But it really is one of the vital problems of newspaper development all over the world," he declared.

"This problem is linked with the problem of the undeniable competition between the press and other media of mass communication, especially radio and television. There is no doubt that the increasing tendency of the press to become commercialised, and also the other tendency of turning away from information to entertainment, is in use and is even compelled by the pressure of that growing competition.

"I don't say that giving entertainment is bad in itself. But I do say that it is very doubtful whether the press can always give good entertainment. To give bad entertainment is certainly a bad thing.

"As regards competition, we have found at previous assemblies that technically the press has lost. We have lost that competition. We no longer are the first and we are no longer the quickest. All that has gone.

"If the press is to maintain its supremacy it can only do this by serious reporting and by intelligent comment. This is the field in which the press remains supreme. Maybe one day, in the midst of bathing beauties that we now find on the front pages of newspapers, we shall live to see a re-evaluation of the news and intelligent comment."

Mr. E. J. B. Rose, Director of the International Press Institute, in his annual report said the Institute last year had sent four protests to governments over actions it thought were directed against the freedom of the press.

He said the Institute protested to the Indonesian Government on behalf of an Indonesian journalist who had been under house arrest for more than 12 months.

It protested to the Government of Ghana when it expelled a journalist. It protested to the Swiss Government when it imprisoned an American correspondent for refusing to reveal his sources, and it protested to the Governor of the Dutch Antilles to prevent the expulsion of an editor.

The Institute was completing a study of how the press was controlled in totalitarian countries and would publish it this summer. It covered the iron curtain countries, China, Yugoslavia, Egypt, Spain and Portugal, Mr. Rose said.

A Pakistani delegate, Mr. Zamir Siddiqi, said that a number of editors in Kashmir had been arrested on the orders of the Kashmir Premier.

He asked Mr. Rose if he had received any information or protest from Kashmir about the freedom of the press:

"If you have not received information, are you going to help the editors of Kashmir and allow them to exercise the right of freedom for which we are sitting here?" he asked.

Mr. Rose said the Institute had received no information about any action taken against editors in Kashmir.

"We have not seen it reported," he added. "We would be very interested to receive such information from Mr. Siddiqi later."

Mr. R. Bert Jungk, of Die Weltwoche, Zurich, appealed to science correspondents to use "passion and compassion" when explaining scientific developments particularly in the atomic field, to their readers.

He told delegates that on a recent visit to Hiroshima he had great difficulty in explaining that scientists were not the evil people the atom-bombed population thought they were.

Speaking with Mr. Jungk at a panel discussion of the International Press Institute, Professor Henry De Wolf Smyth, a former member of the American Atomic Energy Commission, urged newspapers to stress more the co-operative nature of scientific effort.

Delegates were divided over whether the best science reporters were scientists who were then trained as journalists, or journalists who had received some training in the sciences.

The consensus was that the latter type was to be preferred.

A statement accusing President Nasser of "the tyrannic suppression and persecution" of the freedom of the press in Egypt was submitted on behalf of 26 un-named Egyptian journalists.

Mr. Mahmoud Aboul Fath, publisher of the former Cairo newspaper Al-Misri, and a member of the Free Egypt Committee, described as an underground anti-Nasser movement, said in a letter accompanying the statement that the journalists' names had been deleted "so as not to endanger their already precarious security."

African Songs Over All India Radio

Tune In To Listen To Students On May 12

AFRICAN students in India are joining together to present a special programme of African songs over the Swahili programme of All India Radio which can be heard on May 12 at 6.55 p.m. on 16.83 meters.

A short story "Anguish" can be heard earlier on May 7. Before that, on May 2, there is a talk on the Department of African studies in the Delhi University.

There are some of the many interesting items which A.I.R. is putting up every evening in this special programme for

East African listeners. On May 21 another story entitled "Dumb Gungo" will be broadcast. On May 23 there will be a talk on Islamic studies in India and on May 30 another talk on 'Virgin Soil.'

Tune in and listen every evening to All Radio at 6.55 on 16.83 meters.

"Africa" At Wrong Place

AN enthusiast at Mr. B. J. Schoeman's street-corner meeting recently in Newlands, Johannesburg, became a little too enthusiastic—and provided a truly horrible moment for all good Nationalists present.

The meeting was an emotional one (the Nationalist organisers led the audience in singing "Die Stem" three times), and Mr. Schoeman (discoursed at length on the heritage, the responsibilities and the faith of the "volk."

Right in the middle of the discourse, the Nationalist enthusiast became overcome with emotion.

In a loud, throaty voice, he cried: "Africa."

There was silence. The enthusiast looked down.

"South Africa," he muttered.

As Mr. Schoeman proceeded, the enthusiast settled down to propping up a motor car—and keeping quiet.

London Letter

(From Our Own Correspondent)

Mboya And Colleagues Charged

ON April 16 Mr. Tom Mboya, leader of the African elected members of the Kenya Legislative Council, appeared in Nairobi Law Court with six of his fellow elected members to answer summonses connected with a statement they are alleged to have published on March 25. This statement, which was referred to in my last letter, denounced, it is alleged, those Africans who have contended for the specially elected places in the Legislative Council, "stooges, quislings and black Europeans" and mentioned an "economic, social and political boycott of these traitors."

The charges faced by the seven Africans are of criminal libel and intimidation. They are being brought by the Attorney General. Police had to be used to control a crowd of 300 Africans who attempted to rush the staircase to the public gallery of the Legislative Council building on the announcement that the summonses had been issued on April 15.

"The New Statesman and Nation" has referred to the bringing of the case as unwise, and Mr. Fenner Brookway in an article in "Peace News" points out that the statement was "strong language, but it has been equalled in English politics without any suggestion of legal proceedings." He comments: "The effect of such proceedings can only be to intensify racial antagonisms." This, of course, is the worst aspect of the affair.

Kenya is still a hot-bed of racial antagonisms, and prosecutions against popular African leaders, unwise though they may have been, can only serve to exacerbate the situation. In Britain the Labour Party has shown immediate concern at the developments and has called for a debate in the House of Commons. Meanwhile the Movement for Colonial Freedom has established a fund for the defence of the seven accused, the brief for whom is being offered to Mr. D. N. Pritt, Q.C.

The seven members carried out their boycott of the Legislative Council during the election of the special members. Mr. J. G. Nazareth, one of the Asian elected members also stayed away. The four Africans spec-

ally elected by the Legislative Council were: Mr. Musa Amalamba, a Nairobi City Councillor; Mr. John Mchana, president of Rabai African Court, and Mr. Wanyutu Waweru, parliamentary secretary to the Minister for Education, Labour and Lands.

Kiwanuka Sentenced

Mr. Joseph Kiwanuka, chairman of the Uganda National Congress, was sentenced to five-and-a-half years' imprisonment in the Buganda principal court on April 15. He had been convicted of inciting others to kill the Kabaka of Buganda and four chiefs. Kiwanuka told the court that he still denied the allegations leveled against him, and would appeal. The "Manchester Guardian" Kampala correspondent comments: "The outcome of the case is of great importance in Uganda politics at present, involving as it does the whole balance of power between traditional authority and the political parties...Moreover, further difficulties may arise if the appeal is heard in the Protectorate Government court, since the relations between the Protectorate and the Buganda Government have been distinctly cool in recent months because of the latter's attitude on the elections issue."

Comment On Events In Southern Africa

The general election in the Union and the recent political developments in Southern Rhodesia have been closely followed in the British Press. The "Manchester Guardian" editorial of April 18 could draw but cold comfort from the Strydom's electoral victory which it expressed thus: "In general it may be said that the Union has settled down for another spell of Nationalist government; but that the opposition shows no sign of waiting away...There is now a distinct possibility that the Federal Party may be ousted in Southern Rhodesia by the Dominion Party...and that would make a difficult situation still more difficult."

The editorial of April 21st welcomed the new franchise proposals for Northern Rhodesia which were presented to the colony's Legislative Council in a White Paper on March 28. They

seem "to be an honourable attempt to get away from communal representation and the European monopoly of the franchise and to lay the foundations of a normal representative system."

The main shortcomings, it suggests, are (1) the timetable for raising qualifications for special voters seems "far too rapid-out of all proportion to the probable rate at which African incomes and schooling will increase;" (2) a "shocking provision" that every candidate qualified only as a voter (i.e. most African candidates) must be approved as candidate by two-thirds of the chiefs in his district; (3) "the Africans of the Copperbelt will be seriously under-represented." This latter point is particularly serious in view of the fact that the Copperbelt Africans though "...sometimes a difficult lot...have more of their share of the brains of the country, and more notion how the world goes round than the villagers who will choose six members to their one."

British Students To Urge Help For Non-European African Colleagues

Meeting in London recently the council of the National Union of Students, resolved to ask World University Service (a world-wide student-to-student relief organisation) to establish a fund for the assistance of non-European South African students. This fund will help them to attend the "open" universities while they are permitted to do so and also enable them "to pursue their studies abroad, should racial segregation in South African Universities become enforced by law." The council called upon its constituent organisations to help to their utmost with money for the fund. In such expressions of brotherhood are men of goodwill answering Verwoerd, Strydom and Co.

Headlines, sub-editing and editorial comment by Jordan K. Ngubane of "Emandleni," P.O. Inanda, Natal.

SPECIAL NOTICE

Re: Shree Mayawant Association

PLEASE take note that we, the undersigned Committee Members of the above Association, will hold a Special General Meeting of the Mayawant Members of the Surat District at the SURAT HALL, Victoria Street, Durban, on Sunday 4th May, 1958, commencing at 2 P.M. sharp.

- AGENDA: (1) To discuss action taken by Mr. Morar Ratanjee re: Claiming of his share from the Surat District.
(2) To discuss ways and means of moneys received and hereafter receivable.
(3) General.

Please note that should any member be unable to attend, his absence will be taken in our record as he is in favour of any resolution that may be passed by the majority.

A Membership List is attached herewith.

Yours faithfully,

AMBARAM MITHA,
DHANJEE LALA,
NARSIBHAI BHAGWAN,
DULLABHBHAI GOVIN.

Surat District Committee Members.

Members of the Surat District of the Shree Mayawant Association

G. Mitha, Ranchod Heera, Ambaram Mitha, Lala Parshotam, Morar Ratanjee, Nathoo Mawjee, Pema Gopal, Hari Lala, Makan Dhanjee, Poonja Jetba, N. N. Bodania, Bapulal Fakir, Keshoo Kara, G. G. Vanmaree, Laloo Ranchod, Amertlal Lala, Doolabh Govind, Narotam Bhagwan, Narsai Bhagwan, Bhagwan Jogee, Daya Chiba, Kesoo Jivan, Nana Kersen, Rama Bhagwan, Hira Kanjee, Kara Parbhoo, Dhanjee-Lala, Rama Valjee, Kalan Hansjee, Pema Laloo, Valjee Lala, Pema Bhawan, Ratan Chiba, Govind Dhanjee, Lala Hansjee, Narbheram Khoober, Kalan Kanjee, Nathoo Parshotam, Amtha Kara, Daya Kanjee, Lakha Lala, Bawjee Jogee, Parbhoo Makan, P. M. Manekporia, N. P. Tavdia, P. Lala, Madoo Moljee, Naran Vallabh, G. D. Amodporia, Gopal Bhika, Jivan Lala Devjee Lala.

Youth Festival In Calcutta

THE Vice-President of India, Dr. Radhakrishnan will on June 15 inaugurate the All-India Youth Festival at Calcutta.

The first of its kind in Asia, the ten-day festival will be attended, besides over 2,000 Indian delegates, by fraternal delegates from the U.S.S.R., U.S., China, Egypt and several other countries.

While accepting the invitation to participate, Soviet Russia has agreed to send a ballet troupe and a football team.

Besides cultural programmes like dance, drama and music, there will be sport competitions.

Mr. Debotosh Das-Gupta, working president of the Festival Preparatory Committee told reporters in New Delhi that the festival had been organised with a view to "achieving

unity among the young people through their creative efforts for the development of a corporate life." The organisers owed allegiance to no political party. However, arrangements had been made for the various party leaders including Acharya Kripalani, Mr. Dhebar, Baleshi Mohd, Mr. Ajoy Ghosh and Dr. Lohia to address the delegates on problems facing the youths.

Prime Minister Nehru, who was originally to inaugurate the festival, has, in a message to the sponsors said: "It is obvious that India of tomorrow depends on our young men of today. If these young men and young women are persons of quality in mind, body and spirit, then tomorrow's India will be a country of quality. It is not by numbers that a country is considered important."

Most Favoured Nation Agreement For India And Ethiopia

INDIA and Ethiopia signed their first trade agreement providing for the most favoured nation treatment to each other in respect of custom duties and other taxes payable on imports and exports.

The agreement comes into force immediately and will be valid until 1959. It may be extended by one year subject to modification.

The two governments have agreed, subject to relevant regulations in force, to give maximum possible facilities for import and export of the commodities.

The value of Indian exports to Ethiopia was 36.6 million rupees in 1956 and 31 million rupees in the first nine months of 1957. India is among the largest supplier of goods to Ethiopia.

Her exports to Ethiopia consist mainly of cotton textiles and yarn, jute manufactures, aluminium products, spices, oils and fats and sundry articles. The imports from Ethiopia are raw hides and skins, grains and pulses.

British Admiral Retires As Chief Of Indian Navy

THE last British Commander of the Indian Navy, Vice-Admiral Muir Stephen Carlill, handed over command on April 22 to an Indian Admiral carefully groomed to take charge of the Fleet. He is Rear Admiral A. D. Katari, who has been gaining experience since 1956 as Commander of part of the Fleet.

Nine British Commanders have been at the helm since the Royal Indian Navy was created in 1943. When India gained independence within the British Commonwealth in 1947 the new government borrowed British officers to direct the operations of its fledgling fleet.

Starting with only small vessels and few experienced officers, India has acquired three destroyers, three escort destroyers, three survey ships to chart the coast line and a number of frigates, minesweepers and smaller craft. The cruiser I.N.S. Delhi recently was joined by another big ship, the cruiser I.N.S. Mysore. The British aircraft carrier H.M.S. Hercules is being reconditioned for delivery to India.

Indian Centenary Committee Formed

A representative meeting of Indians was held at the Radhakrishnan Hall, Carlisle Street, Durban, on Sunday, 27th April, to form an Indian Centenary Committee and to consider appropriate steps to observe the centenary of the arrival of Indians into South Africa.

Indian-Appointed Manager Of Bank Of Ghana

The new manager and currency officer of the Bank of Ghana is an Indian, Mr. L. T. Moras, who has reached Accra to take up his new post with his wife and four children.

Mr. Moras was till recently deputy manager of the Reserve Bank of India. His services were requested by the Government of Ghana who were impressed by his great experience in the field of currency and banking.

BOOKKEEPING IS NECESSARY TO COMMERCIAL SUCCESS: 48 years of successful educational service by the School of Accountancy guarantees to build careers by home study methods. Write for the FREE BOOK "The Direct Way to Success" which gives details of the course. THE SCHOOL OF ACCOUNTANCY, P. O. Box 4592 (ZD) Johannesburg OR P.O. Box 1865 (ZD) Durban.

DRY CHILLIES

Gross 33lbs Bag for 30/6

Strong Brooms with long sticks made by Africans. 25/6 per dozen.

Small Brooms with short sticks 3/3 per dozen.

MAARMANS (Pty) Ltd.
Box 26. Phone 128.
BRITS. Transvaal.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barkly Arcade, 38 Market Street, Co. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654.

Sardar Patel's Portrait

THE late Sardar Vallabh Bhai Patel's part in the freedom struggle and his achievement in making India a strong and united nation by welding together hundreds of princely states were recalled by President Rajendra Prasad, Prime Minister Nehru and the Vice-President, Dr. Radhakrishnan when the President unveiled a portrait of Sardar Patel in the central of Parliament in New Delhi recently.

The life size portrait, presented by the Maharaja of Gwalior, is the sixth to adorn the walls of the central hall.

Unveiling the portrait, Dr. Prasad said that Sardar Patel had played a valiant role in the fight for freedom, and had shown foresight and courage in facing the problems arising immediately after independence. "But his greatest achievement was to give us an India—from the Himalayas to the Cape Camorin and from Kathiawar to Assam—under one Government, such as had not been achieved at any time in our history."

Prime Minister Nehru said that the Sardar had a big hand in shaping and building the New India. The biggest achievement of his was to weld together all bits into one nation.

Cholera Epidemic In Calcutta.

A cholera epidemic which began in Calcutta at the beginning of April still shows no signs of abating, and there have already been more cases than in any of the past 20 years.

Over 2,000 patients have been admitted to the city's hospitals, and in the past week there have been 125 deaths, bringing the death roll for the month to 1,000.

The city authorities are digging special wells for drinking water and have so far inoculated about a third of the city's three million inhabitants.

Outbreak In Dacca

In East Pakistan medical teams are reported to be fighting dual epidemics of cholera and smallpox.

A shipment of 22 cartons of smallpox vaccine, packed in dry ice, has been flown over the polar route from San Francisco to combat an outbreak of the disease in Dacca, East Pakistan.

The vaccine, ordered by the United States International Co-operation Administration, is the first of several shipments. It will be sufficient for 12,000 inoculations and the total to be sent will be for 6,000,000 inoculations.

India Letter

(From Our Own Correspondent)

Fresh Border Violation By Pak Fishermen

PAKISTANI fishermen have again trespassed into the Indian side of the border in Cachar district, it was officially learned here on April 22. Fishing by Pakistanis on this side of the Surma river is going on for the last three days.

This is the second violation of Indian territory in this sector by Pakistani nationals within the last ten days.

The Chief Secretary to the Assam Government, Mr. A. N. Kidwai, has sent a note to the Chief Secretary to the East Pakistan Government protesting against this fresh violation of Indian territory by Pakistani fishermen and demanded their immediate withdrawal.

The Pakistani Government has not yet replied to the protest note, which was sent telegraphically on April 22.

In another incident, two Indian nationals were reported to have been kidnapped by Pakistanis from an Indian border village near Dwaki, in Kashi hills district, two days ago. The Deputy Commissioner of the district has drawn the attention of his counterpart in Sylhet to this incident.

Meanwhile, Assam Government has suggested to the Government of India that the pro-

posed Indo-Pakistani Conference for the settlement of the border disputes might be held in Shillong.

Ceylon Strike Begins

The Governor-General of Ceylon, Sir Oliver Goondillake, called out the Army and Navy on April 22 to run the essential services as the country's public servants went on strike.

The strikers, directed by the Communist-led Public Services Workers' Trade Union Federation, want full political rights and a cost of living cut.

The strike began on April 22 in sections. First to come out were the white collar workers in the Public Works Department and the Civil Aviation and Transport Ministers.

Union officials said postal workers would strike by midnight, but some of them had already come out by 6 p.m. A strike by telecommunication workers would cut Ceylon's cable links with the outside world.

Earlier, the Prime Minister, Mr. Solomon Bandaranaike, named the Deputy Finance Minister, Mr. C. Wijesinghe, to the special post to co-ordinate measure to meet the strike.

Mexico Says S.A. "Iron Curtain" Country

TWO travellers with South African passports were told in Mexico City that Mexico did not have diplomatic relations with "South Africa, Spain and other 'iron curtain' countries." The couple had gone to Mexico City on holiday. They were detained for several hours.

They are Mr. and Mrs. K. H. Gardner of Vancouver, Canada. They are former South Africans and have South African passports.

Mr. Gardner says in a letter to "The Star" that their baggage was searched in Mexico City. They were admitted only after several hours' questioning by "hostile officials" and the payment of £250 bail each.

Even in Los Angeles, says Mr. Gardner, he and his wife were segregated "from less dangerous passengers," interviewed by "counters' officials and refused admission to the United States.

Eventually, they were given transit cards stamped "In custody of carrier," which meant that the airline would be responsible for "hustling us out of the country."

Tact and persuasion on their part, says Mr. Gardner, and a sympathetic immigration official, avoided this and enabled them to be admitted as "British subjects."

They did not have to carry special visas.

"This is the reaction of some countries in the world today to the traveller arriving at their gates bearing a South African passport."

Latest Records For Your Selections

Samundar	5 Records	Rok N' roll	41/3
Barish	5 "	"	41/3
Mr. X	4 "	"	33/-
Aasha	4 "	"	33/-
Paying Guest	4 "	"	33/-
Chori Chori	5 "	Best Music 1956	41/3
Naya Andaz	6 "	" " 1958	49/6

Best Instrumental No.

Fantush New Delhi	...	...	...	8/3
C.I.D. Both Sides	...	...	...	8/3
Devta	...	...	...	8/3
Mem Sahib C.I.D.	...	...	...	8/3
Chori Chori Both Sides	...	...	...	8/3
Baarisha and Basant Bahaar	...	...	...	8/3
Baap Re Baap. Naya Anadaz & Shremati	420	...	...	8/3

Packing & postage
7/6 extra.

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 29488.

DURBAN.

Surgeons, doctors and nurses leave nothing to chance.

In hospitals, surgeries and clinics throughout Southern Africa and overseas, Dettol is the antiseptic largely preferred in the fight against infection. For Dettol is both powerful and safe. Let the wisdom of the specialists be your guide and assurance: whenever infection threatens in your own home... use Dettol promptly.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

World Newsreel

Woman's Opinion

The birth centenary of Dr. D. K. Karve, Indian educationist and social reformer was celebrated in India on April 18. Dr. Karve was born a hundred years ago at Murud, a small village of the Konkan coast.

Besides issuing a special postage stamp the Indian Government has also released a documentary film called "The Story of Doctor Karve." It brings to screen the life and work of this great reformer.

Nepal has agreed to allow continued British recruiting of Gurkha soldiers for 10 years from July when the present agreement expires.

The Nepalese and British Governments have exchanged letters permitting the maintenance of a £1,000,000 British Recruiting Depot under construction at Dharan in South-East Nepal and a seasonal depot at Paklibawa in South-West Nepal.

Britain recruits about 500 Gurkhas annually for four Gurkha regiments which were transferred to the British army when India

became independent. India maintains six regiments.

At a function held at the Prime Minister's residence, the Canadian High Commissioner in India presented a couple of Canadian beavers to Mr. Nehru. The animals are a gift to the children of India from the Municipal councillors of Glaby in Canada. Mr. Nehru presented a baby elephant to the children of Canada in 1955.

A blazing cat is reported to have started a fire in the bazaar area of Teheran, less than half a mile from a giant oil refinery. Reports said that an "unknown person" poured paraffin on the cat and then set it alight. The burning animal spread a fire that caused extensive damage to shops in the area.

An Italian firm proposes to establish at Bombay a factory for the manufacture of tyres in collaboration with the Tatas. It will invest about 60 per cent of the capital.

I HAVE a dual purpose in writing this section—to bring about a closer social relationship amongst women of all races in South Africa by discussing problems common to all of us and to introduce here recipes from both East and West to make life in the kitchen a more interesting business. We can exchange ideas and feelings here and in that way make our lives very much better.

Cookery

Here is the recipe of an Indian sweetmeat which I hope will interest my non-Indian readers. We call this dish 'bungali pious.'

Ingredients: 2½ pints milk, 1 lemon, ½ cup sugar, a little each of almonds, cardamon, and saffron.

Bring ½ pint of milk to boil; squeeze a few drops of lemon

juice into it and keep it covered, in a cool place. When the milk has curdled tie it up in a very thin cloth. Press it down until all the water has been removed from it. Now cut the cheese into little bits. Boil the remaining 2 pints of milk until it is reduced to 1½ pints. Now throw in the little cheese cubs. After letting it boil for a little while put in the sugar, almonds, cardamon and saffron and you may either serve it hot or cold.

I hope you and your family will enjoy this dish. I feel sure that my other readers would appreciate it very much if you would send in a recipe of your favourite dish.

Address letters to:

THE IDEALIST,
c/o "Indian Opinion",
P/Bag, Durban, Natal.

Phone 34-1349

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

India's Largest Insurance Company At Your Service

The
New India Assurance
Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA

RUSTOMJEE JALBHOY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR

EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.

Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:

Office: 25845

Residence: 36413.

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

has pleasure in announcing that she has been appointed as
Agent for:—

NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA LTD.

(INCORPORATED IN VICTORIA, AUSTRALIA,)

ESTABLISHED 1869

A LIFE POLICY WITH THE NATIONAL MUTUAL
ENSURES ABSOLUTE SECURITY WITH GOOD BONUSES

Please write or inquire for further particulars:

106 Mansfield Road, DURBAN.

P.O. Box 476.

Telephones: 47888.

Telegrams & Cable: "SORABTEM."

47453.

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.

1557 Warwick Avenue
DURBAN.

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	8
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	6	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mehadev Desai	8	6
What Is Wrong With Indian Economic Life —D. V. K. R. V. Rao	8	0
Christianity Its Economy And Way Of Life —J. O. Kumarappa	2	8

Obtainable From:

Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

Eminent Americans—J. T. Sanderland	7	6
Christian Missions—M. K. Gandhi	6	0
Selected Letters I—M. K. Gandhi	1	0
A Discipline For Non-Violence—R. B. Gregg	1	6
Towards New Education—M. K. Gandhi	2	4
Sarvodaya—M. K. Gandhi	6	8
Indian Home Rule—M. K. Gandhi	1	6
Public Finance And our Poverty—J. C. Kumarappa	2	6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"
P. Bag, Durban, Natal.

★
પુણ્ય ગ્રેમ એટલે વિષ ગ્રેમ,
અથવા ઇશ્વર ગ્રેમ જ્યારે ગ્રેમ
પુણ્યતા પ્રાપ્ત કરશે ત્યારે આ
શરીર પીનજરમાં તે સમાસે નહીં.
આથી આ જોશ ખાનાનો ત્યાગ
કરી વિશ્વમાં ભળી જશે.
—વિનોબાજી.

પુસ્તક પક ઝું—અંક ૧૬

તા. ૨ મે, ૧૯૫૮.

છુટક નકલ પે. ૪

આકરા પરીષદ

હાલનું “મેનચેસ્ટર ગાર્ડિયન” આકરા પરિષદથી પ્રભાવીત થઈ લખે છે કે; “આઝાદ આફ્રિકન દેશોની પરીષદથી એક સફળતા મળી છે. પણ આ કાર્યક્રમને અમલમાં મુકતા એમને ઘણા સમય લાગશે. બધા પ્રતિનિધીઓને કાંઈજ અડચણ નહોતી આવી કે તેઓ સંગઠીત થઈ સંસ્થાનવાદ સામે એક મતે ઉભા રહે.

“એલજીરીયા અને ફ્રાંસ વચ્ચે સારૂ સમાધાન લાવવા એ લોકો એ જે મજબુત અપીલ કરી છે તે યુનો માટે એક મજબુત પુરાવો હશે. પણ ફ્રાંસે એને અવગણ્યો છે. ફરી એ વર્ષ બાદ આ પરિષદનું બીજું સંમેલન એડીસ અબાબામાં ભરાશે. આ દરમિયાન બધા સભ્યો એક બીજા સાથે સંપર્કમાં રહેશે.

“આર્થિક ક્ષેત્રમાં તેઓએ વધુ ચર્ચા નથી કરી. છતાં આર્થિક સંગઠન વધુ કાર્યશીલ રહેશે. કારણ યુનોમાં એ વિશે નિર્ણય લેવાયો હતો અને તેનો અમલ “યુનોનું આફ્રિકાનું આર્થિક કમીશન” એ સંસ્થા દ્વારા શરૂ પણ થયો છે.

“સૌથી પ્રથમ પરીષદનું તરી આવતું કાર્ય આફ્રિકાને આઝાદ બનાવવાનું છે, પણ તેનું બળ અને આર્થિક ક્ષેત્રમાં તેની પ્રગતી સંગઠીત કરવાનું કાર્ય તેઓએ ગૌણ માન્યું છે.

“સમય પસાર થતાં આ પરીષદ વધુ વિશાળ બનતી જશે આજના આઠ સભ્યોમાં આફ્રિકન સભ્યો કરતાં આરબ અને બાઈર વધારે ગણાય. બીજા વખતે નાર્થજીરીયા, અને કદાચ સોમાલી પણ એમાં

લેકાશે. અને કદાચ બીજા વધુ પણ તેને અનુસરશે.”

જવાહરલાલ પ્રધાન પદ ત્યાગશે

પંડીત જવાહરલાલે રાષ્ટ્રપતિ રાજેન્દ્રપ્રસાદને અને કેબ્રિસ પક્ષને જણાવ્યું છે કે હવે “દેશનો ભાર વહેતા હું થાકું છું. આથી આ વડા પ્રધાનનું સ્થાન ત્યાગી હું એક સાધારણ માનવી તરીકે આ દેશ ના પ્રશ્નોને જેવા ઇચ્છું છું. આપ બધા જે આ મારા નિર્ણયને સંમત થાવ તે પહેલી તકે મારે રાજી નામુ આપવા મારી તિમ ઇચ્છા છે.”

આ ઉપર વિચાર કરવા કેબ્રિસની ખાસ બેઠક બેઠી હતી.

ઘોડા દિવસ પહેલા શ્રી વિનોબાજીએ પંડીત જવાહરલાલજીને જણાવ્યું હતું કે જે જવાહરલાલજી પ્રધાન પદને ત્યાગ કરી એક રાજનૈતિક શાસ્ત્ર શિખવવા શાળાના કલાસો ચલાવે તે સારા રાજનૈતિક શાસ્ત્રનો ફેલાવો થાય. પંડીતજી આ વિચારને અનુસરીને ત્યાગ કરે છે શું ?

કલકત્તામાં યુવક મેળો

જુન તા. ૧૫મીના કલકત્તામાં અખીલ હાંદ યુવક મેળો સર રાધાકૃષ્ણનન ઉઘાડો મુકશે.

આમાં હાંદના ૨૦૦૦ યુવકો ઉપરાંત યુનાઇટેડ સ્ટેટસ, રશીયા, ચીન, ઇજીપ્ટ, તેમજ બીજા દેશોના પ્રતિનિધીઓ હાજર રહેશે. આ મેળો ૧૦ દિવસ ભરાશે.

હાંદમાં આવા મેળો આ પ્રથમ વાર જ ભરાય છે.

દશ દિવસ સુધી સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ ઉપરાંત નૃત્ય, સંગીત, રમત મત અને કુટુંબલ, હોકી, ટેનીસ વિગેરેની મેચો રમાશે. આ મેળાના પ્રમુખ કાર્યકર્તા શ્રી યુરતા છે. એમને જણાવ્યું હતું કે, “આ મેળાનો ઉદ્દેશ દુનિયાના યુવકો એક બીજાને જાણખે અને હજે મજે અને સારા વિચારોની આપલે કરે એ છે.”

આ મેળો રાજકીય પ્રવર્તીના એકટા પક્ષને ટોડા નહી આપે તેથી નીચલા નેતાઓને બાધજો માટે આમંત્રણ આપવામાં આવ્યા છે. આચાર્ય કિપલાની, શ્રી ટેબર, બકસી ગુલામ મહમદ, શ્રી અજય ધોપ, ડો. લોહીયા વિગેરે.

વડા પ્રધાન નહેરુ જેઓ આ મેળો ઉપડા મુકવાના હતાં તેઓ ડેટલાક રોકાણને લઈ તેમ નથી કરી પ્રકર્તા એમ જણાવતા તેમને એક સંદેશો મોકલ્યો છે કે, “આજના આપણા તરણ લોકો પર આવતી કાલનું હાંદ અવલંબેલુ છે. જે આપણા તરણ પુરવો અને સ્ત્રીઓ, મન, વચન અને કાર્યમાં લાખકાત ધરાવતાં હશે તે આપણા આવતી કાલનો દેશ લાયક બનશે. દેશ સંખ્યાથી મહત્વનો નથી બનતો.”

સંતોની પ્રસાદી

એક વાર મહાત્મા હાતમ હાસમ બગદાદ ગયા હતા. ત્યાંના બૈલવશાળી ખલીફને આ વાતની જાણ થતાં તેણે એ મહાન તપસ્વીને પોતાના દરબારમાં તેડાવ્યા.

ખલીફ પાસે આવતાં મહાત્મા હાતમ હાસમ બોલ્યા: “હું ત્યાગી પુરૂષ !, આપણે મારી સલામ.”

આ સંભળીને ખલીફએ અચંબો પામીને પુછ્યું: “અરે મહાત્મા, આપ આ શું બોલ્યા ? હું તો આખા રાજ્ય ઉપર મારું શાસન ચલાવું છું; સંસારની માયામાં લપેટાયેલો છું. હું કયાં ત્યાગી છું ? ત્યાગી તો આપ છો.”

મહાત્મા હાતમ બોલ્યા: “ના, ના. તમેજ મોટા ત્યાગી છો !”

ખલીફએ પુછ્યું: “બાબા, એવું તે શી રીતે બને ?”

મહાત્મા હાતમ હાસમે કહ્યું: “બુદ્ધાએ તો કહ્યું છે કે આ બધી દુન્યવી હોલત કરી કીમત ની નથી; અને સ્વર્ગની વસ્તુ જ સાચી સુદયવાન છે. પરંતુ તમે સ્વર્ગની એ સંપત્તિને જતી કરીને આ તુચ્છ સંસાર-સંપત્તિને પોતાની માની લીધી છે. માટે તમે ખરેખરા ત્યાગી પુરૂષ છો. જ્યારે હું આ અસાર સંસારની તુચ્છ લાલસાઓને તણ હઠને મહાસુદયવાન એવી સ્વર્ગની સંપત્તિ મેળવવા ફાંકાં મારી રહ્યો છું ! માટે કીમતી વસ્તુનો ત્યાગ કરનાર તમારા જેવા ત્યાગી પુરૂષ આગળ મારાં આવા તુચ્છ ત્યાગની મારાથી શી રીતે બડાઈ હાંકી શકાય ?”

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨ મે, ૧૯૫૮.

આકરા પરીષદ

આકરામાં આ માસમાં આઠ આફ્રિકન આઝાદ દેશોની ભરાયલી પરીષદ બહુ બળભગાટ મચાવનારી બની નથી. એ એક સારી ખીના ગણાય. આ પરીષદને મુખ્ય હેતુ એ હતો કે આઠે આફ્રિકન દેશો માટે એક સામાન્ય ભુમીકા સ્થાપે અને તેમાં તે લોકો સફળ થયા છે એમાં જરાપણ શંકાને સ્થાન નથી.

પરીષદે અંતમાં નકકી કર્યું છે કે બે વર્ષમાં જ તે ફરી ભેગી થશે. આ બતાવે છે કે તેઓને એ ભાન છે કે, આફ્રિકાના દેશો સામે જે સવાલ છે તે ઘણા ગંભીર છે પણ સાથે સાથે તેઓને એ પણ ભાન છે કે તેઓ હજી ઉગતાજ દેશો હોવાથી પુરતા બળવાન નથી. આ ખંડ સામે જે સવાલ ઉભો છે તેને તેઓ બળવાન અવાજથી પડકારી પોતાની અસર બધા પર પાડે એટલા તેઓ બળવાન નથી અને સંખ્યામાં પણ ઘણા જુજ છે તેવું પુરૂ ભાન પણ તેઓ ધરાવતાં લાગે છે. આથી તેઓ પોતાનું બળ ત્યારેજ બતાવી શકે કે જ્યારે સમસ્ત ખંડની ગોરી સત્તા નીચે કચડાઇ રહેલી સમસ્ત પ્રબલો તેમને ટેકો હોય. આ પરીષદ વધુ વિશાળ બનાવી આજે જે દેશો આઝાદ નથી તેમને પણ પરીષદમાં આ-મંત્રણ આપે તો આઝાદ દેશોના હાથ તેથી વધુ મજબુત થશે.

બે વર્ષ પછી બીજી પરીષદ ભરવાનું નકકી કરવામાં આવ્યું છે એ એવું આનંદ અને અહીનંદનીય વાત છે. આ ખંડમાં જે બનાવો બનવા પામે છે તે ઘણા ઝડપી બદલ તા બન્ય છે તેથી આ પરીષદને બહુ લગાવવી એ ડાહ્યાપણ બહુ નજ ગણાય. આ બે વર્ષના ગાળા દરમ્યાન એક સંસ્થા સ્થાયી સમસ્ત ખંડમાં ચાલતી ચળવળોને સંગઠીત કરી અને તેને દોરવણી આપે કે જેથી સમસ્ત ખંડના લોકો એક છે એમ સાબીત થાય. આથી જ આ ખંડ મજબુત થશે. અને તેથી જે આઝાદ દેશો છે તેઓ આ સંસ્થાને પ્રત્યક્ષ અને સીધો સાથ આપી શકે.

આ પરીષદમાં ભુમધ્ય રેખાની બીજી બાજુના દેશોના સવાલને જે મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે એ આશ્ચર્યજનક બનાવ અમને નથી લાગતો. કારણ આ સવાલો વધુ મહત્વના અને તાર્કાલીક હતા. તેમ છતાં આફ્રિકનો સામે જે મોટામાં મોટો પડકાર છે તે દક્ષિણ ભુમધ્યરેખાની દક્ષિણ બાજુએ છે. આ સ્થળેજ માનવીને પ્રચલત પૂર્વક હમ્બેશા કચડીને અપમાનીત કરવામાં આવે છે કારણ ફક્ત એની આમડી ગોરી નથી તેથી. (આ દેશ દક્ષીણ આફ્રિકા અને દક્ષિણ રોડેશીયા છે.) આ ક્ષેત્રમાં આ આઝાદ દેશો શું કરી શકે છે તેના પર તેની ચડતી પડતીના આધાર રહે છે.

એ વસ્તુ ચોખ્ખીજ છે કે જો સહરાના રણના સવાલો વધુ ગંભીર ન હોત તો આ પરીષદ સામે આ દેશોના રંગભેદનો સવાલજ સૌથી વધુ ગંભીર અને મહત્વનો હોત.

આ નવા આઝાદ આફ્રિકાને અવાજ ડો. નકરૂમાં છે. પણ તેઓ આ દેશના રંગભેદના પ્રયોજાઓનું હૃદય પરીવર્તન કરી શકે એટલો પ્રભાવ પાડવા શક્તી શાળી. બને એવી આપણે આશા રાખીએ. અમને લાગે છે કે આ ઈલાયદાપણના પડકારને જવાબ આપવાની સારી રીત હજી ડો. નકરૂમાને મળી નથી.

પ્રોફેશરની આશા

“આ ઉપ આફ્રિકાની નેટીવ પોલીસી ને પરીણામે જે ફૂંપે ઉભી થશે એક કાળો અને બીજી ગોરી. એક વગર દીલસોજ વાળી અને બીજી દીલસોજ બરી.”

ઉપરોક્ત વાક્યો મા. પીરોટોરીયસ જેઓ પ્રોટોરીયાની યુનીવર્સીટીના પ્રોફેસર છે તેમને ચુંટણી પછીના દક્ષિણ આફ્રિકાના ચિત્રને બહુ કરતા ઉચાપી હતાં.

તેઓએ વધુમાં જણાવ્યું કે, “દક્ષિણ આફ્રિકાની નેટીવ પોલીસીને પરીણામે કાળાઓ સંઘીત થશે અને હલાયદા પણાને લીધે ગોરા જુદો યજ નરો. નેશનાલીસ્ટો ચુંટણીમાં સફળ થયા કારણ ગોરાઓને “આફ્રિકનો ભેદ” છે પણ નથી ભેદતા” એ વિચાર શરણીનો સારો તોડ લાવી શકયા.

“એ પક્ષમાં જે ખાસ મૂળભૂત તકાવત છે, તે એ છે કે તેઓ ટેટલો તકાવત વાણીમાં બતાવે છે. આ બેમાંથી એક પણ પક્ષ આફ્રિકનોની તરફથી નહોતા. ચુંટણી દરમ્યાન તેઓએ આફ્રિકનોની વિરુદ્ધમાં જોલ્યા કીધું હતું. યુના. પક્ષે કહ્યું “ગોરાઓ નેતા ગોરી ભેશે.” જ્યારે નેશનાલીસ્ટો એની ઉપરવટ જઈ કહ્યું અમે તમને “ગોર પ્રજાત આપશું.”

“એતિહાસીક રીતે અને લાગણીના તકાવતને લીધે આ બન્ને ઉભા થયા પક્ષે છે. ગોરા માણસ સામે એકજ આશા બધું કોરણ છે કે જો તેનામાં સહસ્ર વિવેકયુધ્ધી હોય તો તે પોતાને જ સવાલ પુછે કે “આફ્રિકનો તરફ તેવું વર્તન કાપદા, અને બવહારીક રીતે ટેટલું ન્યાયબધું” અને ચોખ્ખું છે.

“આફ્રિકાના જે ધાર્મીક અને નૈતીક કાનુનો છે તેમાંથી આપણે આફ્રિકનો ને સાર જુદા કરી છે, એવી ધણી ચળવળો છે કે જ્યારે આફ્રિકન નેશનાલીસ્ટને બહુ કડક નહીં યજા દે.” આ તેઓ જોલ્યા ત્યારે તેઓ આફ્રી-નર લીબરલિઝમ મટે જોલ્યા હતાં. વધુમાં તેઓએ કહ્યું કે, “આફ્રિકનોમાં ત્રણ જુદા જુદા પક્ષો છે. એક પક્ષ એમ કહે છે કે તેઓ ગોરાઓ જેવું જીવન ધોરણ માગે છે અને ગોરા જેટલું જ શિક્ષણ માગે છે. અને બાપર હોલોગ વિગેરેમાં હકકો માંગે છે. અને મજૂરીનું ધોરણ ઉચુ ઇચે છે.

બીજો પક્ષ એમ કહે છે કે, ગોરા કાળા વચ્ચેનો બવહાર બચડતો ભેજ છે. સાથે સાથે તે પક્ષ ધાર્મીક પ્રથ સામે તેઓ આંખ મીચે છે. તેથી આ સવાલને રાજકીય રવરૂપ આપી બેઠા છે.

ત્રીજો પક્ષ આનુ રાષ્ટ્રીયત વધારતો ગયો અને બધા હકકો માગતાં બયા. “દક્ષિણ આફ્રિકાની નેટીવ નિતીને

પરીણામે આ ત્રણે પક્ષો વહી પામતાં બયા છે.

“આફ્રિકાની નેટીવ નીતીને વિરોધ કરવામાં લીબરલ પક્ષ અને છુદીમાન મોઠો થોડા ધણા છે. પણ છુદીવાનો ની અને બહુ આશા નથી કારણ તેઓ પક્ષની વહાદારીને બહુ મહત્વ આપે છે.

“થોડા ધણા ગોરાઓ છે કે જેઓ માને છે કે આફ્રિકનોના આ ત્રણે પક્ષોને દોરવણી આપવી. પરંતુ આ ત્રણે પક્ષોને સાહચ આફ્રિકા અને સાહચ રોડેશીયા મોટે ભાગે અવમણે છે. આમ છતાં આપણી છેલ્લી આશા આફ્રિકનો અને ગોરાઓની સહસ્ર વિવેક શક્તી અને આત્માના અવાજ ઉપર અવલને છે. કારણ આપણી આપસ આપસની હડત બહુ બમડી નથી. ફક્ત બધા માનવ તરીકે રહી શકે એવું એક છે. પ્રથમ સત્ય કહું તો જે છે તે જોતાં માનવ હરતી બેખમારો બનાવો જાને.”

૧૯૫૬માં ૧૩ પ્રોફેસરોએ સીનેટે એકટનો વિરોધ કર્યો હતો તેમાના પ્રોફેસર પીરોટોરીયસ એક છે. તેઓ એક રાજકીય જુથ સામે “ચુંટણીની દક્ષિણ આફ્રિકાના ભાગી ઉપર અસર” એ વિષે જોલ્યા રચા હતાં. વધુમાં તેઓ એ કહ્યું.

આજના આ ત્રણ પક્ષો પ્રતિકાર વખર આખળ વધી નહીં શકે. ભેલિ વહાવીને નહીં, પણ યુરોપીયનોની વિવેક છુદીમાં તેનો પડપો પડશે.

“નેશનાલીસ્ટો ત્રણ ચુંટણીએ “હલાયદાપણના” સુદામંત્ર પર જીતી બયા, પણ જો મોઠ પણ બંધ્ય મંત્ર હોય તો તે આ છે. એ સજ છે કે ખીન-ગોરાઓના ઉચામાં ઉચો જુથ ગોરાઓના નિચામાં નિચા જુથ કરતાં તો ચડીયાતો હશે જ.

ખીન-ગોરાઓને પહેલો પક્ષ પોતા ના ઉતરતા-દરબંબમાંથી બહાર આવવા ઇચે છે. તે પક્ષ થોભી નહીં શકે. “બધે જ પ્રતીખધો છે” એવા પોકારો પ્રસરી રચા છે.

બીજો પક્ષ ધીમે ધીમે અન્યાય સામે જાગૃત થતો જાય છે. યુરોપી-યનો આ સામે ડુકી દરીથી ભેજ છે આથી તેમની લાગણીઓ કુભાય છે. આ બધા માટે એક જ આશા બધો માર્ગ બને માટે—ગોરા અને ખીન-ગોરા માટે—તે એ કે, સહસ્ર વિવેક છુદી, નીતિશાસ્ત્ર, સદાચરણ અને ન્યાયશાસ્ત્ર સાધારણ માનવીઓમાં વધુ ભેદજો.

“ખીનજો આપણે માટે જો એમ આપણે ઇચ્છતાં હોઇએ તો તે આપણે ખીનજો માટે પણ કરવું” એ ન્યાયશાસ્ત્ર ગોરાઓ ખીન-ગોરાઓ તરફ પ્રથમ પમલા તરીકે રચીકારે.

ગૌતમ બુદ્ધ અને ગાંધીજી

(ઉભિમાશંકર જોષાકર - જોડાનીસબર્ગ)

(૧)

વૈ શાખી પૂર્ણીમાં એ બુદ્ધ જ્યંતીનો, જ્ઞાનપ્રાપ્તિ અને પરિનિવર્ણનો દિવસ છે. બુદ્ધના જીવનના આ ત્રણ મહાન પ્રસંગો આ એક જ દિવસે બન્યા હતા. શનિવાર તા. ૩-૫-૫૮નો દિવસે એ મહાન દિવસ આવે છે. આ દિવસે આપણને પૂજ્ય ગાંધીજીનું જીવન, તેમનું કાર્ય અને તેમના સિદ્ધાંતો યાદ આવે છે. બુદ્ધ અને ગાંધીજી વચ્ચે એટલું બધું સામ્ય છે કે બુદ્ધ ભગવાન ગાંધીજી દ્વારા જાણે પ્રેરણાપિત થયેલા લાગ્યા છે. આપણે બુદ્ધને નવે સ્વરૂપે જોયા એમના જીવનની મહત્તા આપણને નવી આંખે જોવાની મળી, આપણી કળામાં બુદ્ધને પાણું રચાવ મળ્યું. બુદ્ધની પ્રતિમાઓનું બહુમૂલ્ય થવા લાગ્યું. છેલ્લા એ વર્ષથી ભારતમાં બુદ્ધ જ્યંતી જાન્યવાર રીતે ઉજવાવા લાગી છે. ભારતનાં મધ્યરાત્ર્યે તેા બુદ્ધ ભગવાનના મહાન સિદ્ધાંતોને અપનાવનાર સમ્રાટ અશોકની પાદગીરીમાં આપણાં રાષ્ટ્રધ્વજમાં અશોકચક્રને અંકિત કર્યો છે. આ બધાની પાછળ શું સંસ્કરણ છે?

બુદ્ધ ભગવાન

બુદ્ધ અને ગાંધીજી બંનેના જીવન, સિદ્ધાંતો અને કાર્યો એક જ ધ્યેયને માટે હતા. તેથી ગાંધીજી તે બુદ્ધ અને બુદ્ધ તે જ ગાંધીજી જેવી સી ઠોળને પ્રતિતિ યજ ગઈ છે.

ભગવાન બુદ્ધના વખતમાં બ્રાહ્મણોનું સમાજ ઉપર એટલું બધું વર્ચસ્વ હતું કે અન્ય વર્ણોની સ્થિતિ લગભગ શૂન્ય જેવી થઈ રહી હતી. બ્રાહ્મણો બધા વર્ણોની સેવા લેતા બધાં બ્રાહ્મણોનું ગૌરવ કરે અને પૂજનીય લેખે એમ એ વર્ગ માનતો. યજુ-ક્રિયાકાંડોનું જોર પાળું હતું. યજુમાં પશુઓના બલિદાન કોમાતા યુગ પ્રાણીઓને આત્મનાદ કોષ સાંભળતું નહોતું સમાજમાં જીવનનીયનો બેદ પ્રુથ હતા. નીચ ગણ્યતી જાતિઓને કોષ દ્વારા માન ન હતો. એના ઉદ્ધારની આશા પણ ન હતી બ્રાહ્મણો જ સમજે એવી સંસ્કૃત ભાષાનું વર્ચસ્વ હતું. માત્ર વિદ્વાન પુરોહીની એ ભાષા હતી. સમાજ બંધારણ પણ એ જ ભાષામાં ચાલતો.

સામાન્ય માણસને એ ભાષા શિખવા નો અધિકાર ન હતો. એટલે સંસ્કૃત ભાષા જાણનાર વર્ગના સમાજ તંત્રમાં વર્ચસ્વ જમાવતો હતો. આમ પ્રજાનું શોષણ થઈ રહ્યું હતું, પ્રજા કચડાઈ રહી હતી. પશુ હોંસા તેા સામાન્ય થઈ ગઈ હતી. ક્ષત્રિય રાજાઓ પ્રુન-પાર લગાડતો કરતા હતા. નીચલા વર્ગમાં જન્મેલાં હોમેશાં નીચા જ રહે એવી યોજના હતી. બ્રાહ્મણો અમે તેવા હલકાં કામેા કરે છતાં તે જીવ અને પૂજ્ય મણાતા અને હલકી જાતિ અમે તેવા સારિવક અને ઉચા કામેા કરે છતાં તેઓ નીચા જ મણાતા આમ સમાજમાં પ્રુથ જ અન્યાય પવતતો હતો. આખો સમાજ પ્રુથ દુઃખ લોમતી રહ્યો હતો. સમાજની માન્યતામાં જડતા આવી ગઈ હતી. આવા સમયે બુદ્ધને જન્મ થયો. ધણેા સમય આવી પરિસ્થિતિથી એમને અજાણ્ય રાખવામાં આવ્યા. એમની નજરમાં સુખવેભવ, આનંદ સિવાય બું કંઈ આવે નહો એવી વ્યુહરચના કરવામાં આવી પણ આખરે એ મહાપુરુષની

દષ્ટિએ જન્મતાં દુઃખો પડ્યાં જરા, યજુ, રામ વગેરે એમણે જોયાં અને તેમનું મન વ્યાકુળ બન્યું એ દુઃખનું કારણ શોધવા એમને તમલા લાગી એમણે રાજવેભવ, પત્ની, પ્રુત એ બધું છોડી દીધું અને તપશ્ચર્યા કરી દુઃખનું કારણ શોધી કાઢ્યું એટલું જ નહીં પણ તેના ઉપાયો પણ શોધી કાઢ્યા. દુઃખનું કારણ જ આપણાં કમો છે કમોતું કળ માનવીને મળે છે જ, માનવી પ્રયત્ન કરે તેા પોતાનું દુઃખનું કારણ શોધી શકે અને તેને દુર પણ કરી શકે. આમ દરેકને પોત પોતાનાં કાર્યોનું કળ મળતું હોવાથી બુદ્ધને ઇશ્વરની માન્યતાની જરૂર રહી નહીં.

ગાંધીજી

ગાંધીજીના જન્મ સમયે પણ હોંસની સ્થિતિ બુદ્ધના સમય જેવી જ હતી. બ્રાહ્મણને બદલે પરદેશી પ્રજા એ હોંસ ઉપર પોતાનું વર્ચસ્વ જમાવ્યું હતું. પરદેશ પ્રજાનેા પરદેશી, એની ભાષા, રીત રિવાજોનું અધિગુ અનુકરણ કરવામાં પ્રજા આનંદ માનતી હતી. બ્રાહ્મણ વર્ગ તરફ પ્રજા ઉચી નજરે જોતી હતી. તેમ આ પરદેશી નવા બ્રાહ્મણ વર્ગ તરફ પ્રજા ઉચી નજરે અને પૂજ્ય બાવે જોવા લાગી હતી. હોંસની પ્રજા અંગ્રેજોની શુલાબી કરતી હતી. ગાંધીજીના સમયમાં પણ એ પ્રુન-પાર વિષયુધ્ધો ખેલાયાં હતાં. તેમાં હજારોની કરલેઆમ થઈ હતી. બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈસ્ય વગેા જ મડી ગયા હતા. હોંસની પ્રજા માત્ર શુદ્ર વર્ગ બની અંગ્રેજ બ્રાહ્મણ વર્ગની સેવા કર્યા કરતી હતી. વાતાવરણમાં બધાં બાં હોંસા દેખાતી હતી. આમ જન્મતા પારાવાર દુઃખમાં હતી. ગાંધીજીએ પણ દક્ષિણ આફ્રિકા, રાજકોટ વગેરે સ્થળોએ હોંસી પ્રજાની અપમાનિત દશા જોઈ, પોતાનાં દેશ વાસીઓના દુઃખથી એમનેા આત્મા કંકળી ઉઠ્યો. અને તેવી દશામાંથી તેમને યુક્ત કરવા ગાંધીજીએ પોતાના તમામ સાંસારીક સુખોને લાગ કર્યો અને સમસ્ત જીવન દેશ બંધવોની

સેવામાં અર્પણ કરી દીધું. સંસારમાં રહ્યા છતાં સંન્યાસી બન્યા અને પોતાની અંત મિલકત છોડી આશ્રમમાં જઈ ગયા.

બુધ્ધે જેમ જન્મતાના દુઃખનું કારણ કમ છે એમ શોધી કાઢ્યું, તેમ મહાત્માજીએ પણ દુઃખનું કારણ પરદેશી સત્તા છે તે શોધી કાઢ્યું.

રાષ્ટ્રવાદ અને રંગરૂપનેા વિજય

(લેખક : પ્રકાશ (યુર-હુગ))

સામાન્ય સુદૃષ્ટીમાં રંગરૂપની રાષ્ટ્રવાદી સરકારે દેશીવાર જવલંત વિનય મેળવ્યો મત દશ વર્ષથી વિરોધ પક્ષ તરીકે ઉભેલ કુ યુનાઇટેડ પક્ષની સત્તા મેળવવાની આશા ગોરા મતદારોએ નષ્ટ કરી નાખી. રંગરૂપને પ્રાથુ માનનાર પક્ષને ધારાસભાની ૧૫૬ બેઠકમાંથી ૧૦૩ બેઠક આપી મતદારોએ કુનીયાની દરકારથી બેપરવા એવી સરકારી નીતિને બલ્ય અંજલી આપી. દેશને પ્રજાસત્તાક બનાવવાની રંગરૂપની આશાના અંકુરને ખાતર-હવા-પાણી એકા સાથે પૂરાં પાડી મતદારોએ એને આવશ્યક ટ્રોલસાહન આપ્યું. સાથોસાથ ગોરા મતદારોએ કુનીયાને જીતવાની દીધું કે, માત્ર સરકાર જ નહીં, અમે પણ રંગરૂપનેા ચેપી રોમની ખીડી ખીડાને અનુભવ કરી રહ્યા છીએ! કામદાની કાલિસ કલગોથી અગર અમાનુષી સત્તાથી ગોરી સર્વોપરીતા ટકાવી રાખે એવી રાષ્ટ્રીય સરકારની જ અમને જરૂર છે! દિર્ઘ-દ્રષ્ટીનું દેવાણું કુડીને ગોરા મતદારોએ બાવિ આપતિને નોતરી છે!

યુનાઇટેડ પાર્ટીને મજેલ નિષ્કળતા અશ્વર્પકારક તેા ન જ કહેવાય. બંદેળી આફ્રિકાસ ભડી વરતી અને સંકુચિત રાષ્ટ્રવાદ યુનાઇટેડ પક્ષના વિનય-પંથમાં વિધન જેમ પડ્યા છે. હજુ પણ એ પક્ષ આફ્રિકાસ બાપી પ્રજા માટે પરાયો પક્ષ મનાય છે. મત દશ વર્ષ દરમ્યાન રાષ્ટ્રવાદી સરકારના કારભારથી પ્રજામાં અસંતોષની લામણી

અને એનેા ઉપાય માત્ર સ્વાતંત્ર્ય પ્રાપ્તિ છે તે એમણે જોયું. જન્મતાને તે માટે તેપાર કરી અને હોંસની પ્રજાને એ અંગ્રેજોની નામચુકમાંથી યુક્ત કરી. અંગ્રેજ ભાષાની શુલાબી દુર કરી જન્મતાને આમ જન્મતાની ભાષા આપી. હોંસી ભાષાનું મદરવ સમગ્રવી આખા દેશને એક સામાન્ય ભાષાથી બાંધી, એકતા સાધવા અયાગ પ્રયત્ન કર્યો, ગાંધીજીએ જન્મતાનું ધ્યાન શહેરો તરફથી એચી ગામડાં તરફ વાળ્યું. બુદ્ધની જેમ ગાંધીજીએ જીવનભર તપશ્ચર્યા કરી, એમની જેલ માનાઓ ઉપનાસો એ બધી જીવનભરની તપશ્ચર્યા આ હતી. ગાંધીજીએ પણ બુદ્ધની માદક નીચ ગણ્યાતી પ્રજાને ઉચે આણી-ઉચ-નીચના ખોટા ભેદો દુર કર્યા. અરપૂસ્થોને યત્ના અન્યાયો સામે જોહાદ ઉપાડી મરીચ તવંગરના ભેદો ટાળ્યા અને સમાનતાની ભાવના પ્રસારી. બુદ્ધની માદક એમણે સમાજની કાપાપલટ કરી નાખી.

(અધુરું)

જન્મી છે. તેાયે એ અસંતોષની લામણીને લાભ લઈ યુનાઇટેડ પાર્ટી મતદારોને આકર્ષી રાષ્ટ્ર નહીં કારણ કે એ પક્ષની નીતિમાં રાષ્ટ્રવાદી પક્ષની નીતિ કરતાં વધુ આકર્ષક તત્વ, ગોરા મતદારો માટે, કાંઈ જ નથી. પરિણામે બહુમતીએ જોનાથી સ્વભાષા અને સ્વસંસ્કૃતિનું રક્ષણ ધાય એવા રાષ્ટ્રવાદી પક્ષને વિનયી બનાવ્યો.

યુનીયનની રચાના થયા પછી પ્રથમ વાર જ મજુર પક્ષનેા એક પણ ઉમેદવાર ચુંટાયો નહિ. એમની બેઠકો યુનાઇટેડ પાર્ટીએ જીતી લીધી લીખરલ પાર્ટીના પણ એ જ હાલ થયા ખીન-ગોરી પ્રજા પ્રત્યે સહાનુભુતી દાખવતા હોય એવા પક્ષેના ઉમેદવારોની હાર, ગોરા મતદારોના મગજમાં ચોંટી ગયેલા રંગરૂપ અને ગોરી સર્વોપરીતાના ખોટા ખ્યાલોને આભારી હતી.

મી. રંગરૂપનેા જીવનના મુજબ રાષ્ટ્રવાદી પક્ષની નીતિ પ્રમાણે મત દશ વર્ષ દરમ્યાન આરંભાયેલા પણ સંજોગોવસાત અધુરાં રહેલા કાર્યો પૂરાં કરવા આગામી પાંચ વર્ષનેા ઉપયોગ થશે. અધુરાં કાર્યો પૂરાં કરવાની શક્યતા કરતાં, અધુરાં કાર્યોમાં નવા કાર્યોનેા ઉમેરો થવાની શક્યતા વધુ હોય તેમ લાગે છે! રાષ્ટ્રવાદી પક્ષના બંધારણમાં 'પ્રારંભ' શબ્દ બારંવાર વપરાયો હોય અને 'પૂર્ણ-દુતિ' શબ્દ બૂલથી રહી ગયો હોય તેની પણ ઠેને ખચર!

રાજનીતીથી લોકનીતી તરફ ગમન

(ધીરેન્દ્ર યુગ્મદાર)

અતિ પ્રાચીન સમયથી સમાજ જીવનનું એક અંગ રાજનીતીના નામથી યાદનું આવ્યું છે. ઇતિહાસ ખતાવે છે કે જ્યારે જ્યારે એમાં રહેા પ્રવેશી ત્યારે ત્યારે જનતા તેને ફરી બરાબર કરવા પ્રયત્નશીલ રહી છે. આમ કરવાથી એના રૂપનું પરીવર્તન થતું રહ્યું છે.

સૃષ્ટિના પ્રત્યેક પ્રાણી પ્રાણી જ છે. પછી જલે તે બે પમા હોય કે ચાર પમા હોય કે પેટ યાલતા હોય. અને તે પશુ હોય કે મનુષ્ય આમ છતાં ગાનવને ઇશ્વરે એક ચીજ આપી ખીજ પ્રાણીઓથી એને ભિન્ન બનાવ્યો છે. અને જુદા આપી છે અને તેથી એને આત્મોન્નતિની આકાંક્ષા પણ આપી છે. આત્મોન્નતિની આકાંક્ષાને લીધે વિચારની દિશામાં માનવ પ્રમતી કરતો રહે છે.

માનવે જુદા પુર્વક પોતાની ઉન્નતિ માટે પ્રકૃતિના સાધનોને વધારવાનો પ્રયત્ન કર્યો. આ પ્રયત્નને પરીણામે એ સહકારને ધોરણે સંપ અને જીવો મળીને સમુદાયમાં તે રહેતો થયો. કારણ એને જોયું કે માનવ એકલો એકલો પ્રકૃતિ સાથે લડી આમળ નહીં વધી શકે. અને આમ સમાજની રચાપના થઈ.

માનવ હોવાને કારણે સંસ્કૃતિ પ્રવૃત્તિ એનામાં છે જ અને તેનો વિકાસ તે કરતો રહ્યો. પણ એક પ્રાણી હોવાને લીધે એનામાં પાશ્ચાતીક વૃત્તિ પણ છે જ. આમ માનવ જીવન ની બે ધારાઓ આદીકાલથી વહેતી આવી છે. એક સંસ્કૃતિની અને ખીજી વિકૃતિની. અનુભવે માનવને શિષ્યવ્યુત્કે સંસ્કૃતિ ઉત્તીનું પ્રતીક છે, વિકૃતિ અવનતિનું પમથીયું છે. આથી ઉન્નતીની અભિલાશા વાળા માનવીઓ વિકૃતિ ઉપર કાણ મેળવવા પ્રયત્નશીલ રહ્યો અને તેને માટે ઉપાયો ચે.ન્યા. સંસ્કૃતિની ઉન્નતી માટે મેળવવાને માનવીને મળ્યા. એક એ કે માનવી પોતાની અંદર સંસ્કૃતિને એટલે બધા વિકાસ કરે કે જેથી વિકૃતિ બહાર આવી જ ન શકે હાથાઈ કચરાઈ જાય. અથવા એની સામે બહાર એક એરી શક્તિ ઉભી કરાય કે, જે હમેશા એનું સમન કરતી રહે.

શરૂઆતમાં માનવ જ્યારે જાંબેલો માં વસનારો હતો ત્યારે એનો સ્વભાવ મુખ્યતા પશુવૃત્તી વાળો હતો. ઉન્નતિ ના પ્રમતે એની અંદર વસેલી માનવ તાએ સંસ્કૃતિના ખીજ અંકુરીત થયો. પણ ત્યારે તેના વધુ વિકાસ નહોતો થયો. આથી તે રાજદંડથી કાણ મેળવવા ઠાઠીશ કરનારો બન્યો. આમ રાજ નામના પ્રાણીની ઉત્પત્તી થઈ. હવે રાજને પોતાની પ્રબંધની નિતી નક્કી કરવાની જરૂરત જણાઈ. આમ દુનીયામાં સમાજને નિતીવાન રાખવા માટે જરૂરી ધોરણને રાજનીતી નામ આપવામાં આવ્યું.

પોતાના મનપરના કાણ પર વિશ્વાસ ન હેવાથી રાજની રચાપના બારામાં એક શંકા ઉત્પલ થઈ કે; જો આપનામાનો સાધારણ એક

માનવી રાજ બને તો તે આપના પર કાણ નહીં ધરાવી શકે અને આપણું પતન થતું નહીં અટકાવે. તે વખતે એ વિચારવા જેટલી માનવજુદિ વિકાસ નહોતી પામી કે તે એમ વિચારે કે માનવ વિવેક પુર્વક કામ કરે તો તે આપણી સંસ્કૃતીનું નિતીથી રક્ષણ કરી શકે. આથી રાજમાં ઇપરીતરવનું આરોપણ થયું. આને પરીણામે રાજ ઇશ્વરી અવતાર અને ઇશ્વર તરફથી નિયત થએલો મનાવવા લાગ્યો અને તેથી કુલ પરંપરા એક જ કુટુંબમાં જળવાતી આવી. આમ રાજ નિતી વિકસીત થતી ગઈ.

સંસ્કૃતિના વિકાસ તથા શાંતિની રક્ષા માટે યમનદારા રાજ્યતંત્રની જે સૃષ્ટિ રચાઈ, તેથી પ્રશ્ન એ થાય છે કે; મનુષ્યમાં સંસ્કૃતિ અને વિકૃતિ એ જે બને પ્રવૃત્તિઓ છે તેની લોકોને જાણ કેવી રીતે થઈ જાય તે જોખખી જ થતી હતી. પ્રકૃતિ સાથે સંધર્ષ કરવા માનવ જ્યારે સમુદાયમાં રહેવા લાગ્યો, ત્યારે તેને જોયું કે પરસ્પરના જ્યવહારમાં સહકારરત્તી અને વિરોધની વૃત્તિઓ સાથે સાથેજ પ્રમટ થવા લાગી હતી. આથી સહકાર એ સંસ્કૃતી માટે જરૂરી છે

અને વિરોધ વિકૃતિનું લક્ષણ છે એ પણ સમજાયું. પોતાનો વિકાસ સાધનારા અને ઉન્નતી મુખ્યતારાઓએ જોયું કે; જીવન-સંધર્ષને માટે (રક્ષાને માટે) સહકાર એટલે કે, સંસ્કૃતિક વૃત્તિની ઉત્તી અને વિરોધ કરનારી વિકૃતિને નાશ એજ આત્મ રક્ષા તથા આત્મોન્નતિને માગ્યું થઈ. પરંતુ કુદરત સંસ્કૃતીના વિકાસના બોરાક સાથે સાથે વિકૃતિને બોરાક પણ ઉત્પલ કરતી રહી. આમ એ જન્મવા પામી.

માનવ જ્યારે તંદુરસ્ત હોય છે ત્યારે પુરુષાર્થી તે જરૂર રહે છે. તેમજ પ્રકૃતિ એના પુરુષાર્થી માટે પુરુષ રૂપે હાજર રહે છે. આથી તે પોતાના જીવન માટે જરૂરી સાધન પેદા કરી પોતાનો નિભાવ કરે છે. પણ જીવન માં એવો વખત પણ આવે છે બધે પછી અસ્થાયી રૂપે-કે પ્રકૃતિની અનુકૂળતા ન હોવાને લીધે, પુરુષાર્થી કરવા નો સમય માનવને નથી મળતો અને ક્યારેક શારીરીક અથવા માનસીક અસ્વસ્થતાને લીધે પુરુષાર્થી કરવાનું દિલ નથી હોતું, આવે વખતે માનવ જુદાએ સંક્રમ કરવાનો વિચાર અમલ માં યુકયો. આ સંક્રમીત સંપત્તીના

ઉપબોધની રીતે, સારા તંદુરસ્ત માનવીને પણ આરામ કરવાને ઉરોગે. આરામ થોડે થોડે વખતે કરવાથી પુરુષાર્થી કરવાનું બળ વધે છે. આવો અનુભવ પણ માનવીને થયો. અને માનવે પછી આરામનું પણ એક શાસ્ત્ર બનાવ્યું, આ આરામ શાસ્ત્રે સંક્રમવૃત્તિને પોથી.

પોતાના સમુદાયમાં સંક્રમ કરવાની મર્યાદા હોય છે. આથી જ્યારે વધુ સંક્રમ કરવાનું દિલ થયું ત્યારે ખીજ સમુદાયની હુદનો તેમાં ઉમેરો થયો. આમ સંક્રમનું શાસ્ત્ર વિકાસ પામતું ગયું. આમ વિકૃતી પોતાનો બોરાક મેળવતી ગઈ અને તેથી જાત જાતની વિકૃતીઓ પેદા થઈ અને તેના પર અંકુશ યુકવા રાજનીતીશાસ્ત્ર વધુ અને વધુ જકક જનવુ ગયું. અને રાજને માનવ જીવન પર વધુ અને વધુ અમલ થવા લાગ્યો.

—અધુર.

જરા હસો

એક વડીલે એક મારદાડના ફેસની ઉલટ તપાસમાં સાક્ષીને પુછ્યું કે કુમલો થયો ત્યારે તે તારાથી કેટલો દુર હતો?

સાક્ષી : બરાબર ૪ શીટ પડે ઇંચ. વડીલ : તુ આટલું ચોકકસ અંતર કેવી રીતે કહી શકે છે ?

સાક્ષી : તમે નહીં તો ઠાઇ ખીજે મુરખ મને તે પુછશે એની મને જાણ હતી.

* * * ખીજ કશમાં વડીલે સાક્ષીને કહ્યું "તુ બરેબર કુસીવાર માણુસ છે." સાક્ષી : મેં જો સાચુ બોલવાના સપંથ ન લીધા હોત તો હું પણ તમારા વળતા વખાણુ એવી જ રીતે કરત.

* * * વડીલે એક સાક્ષીને પુછ્યું કે આ પ્રતીવાદીને તું પ્રમાણીક માણુસ માને છે ?

સાક્ષી : હા! કદી ન જાણ્યા હોય તેટલા પ્રમાણીક.

વડીલ : યા પરથી તું એમ કહે છે ? એકાદ દાખલો આપી પુરવાર કરી શકી શકે ?

સાક્ષી : જરૂર, તેએએ વડીલાત શરૂ કરી હતી અને તેએ એ ધંધામાં ન શાળ્યા.

— સુકકીપીંમ, ઇનકમ ટેકસ રીટન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીપરન્સ અને ઇનસ્પેક્ટરન્સ માટે મળો :

આર. વીકલ
૧૨ બાકલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, બેંગાલુરુ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

પરીક્ષા કહે છે

લેખક : કરસનદાસ પ્રબળપતિ

(શિક્ષક : શ્રી નહેરુ યુજ્જરાતી શાળા-સ્ક્રીન્સ)

રે! વિદ્યાર્થી સુખથી જાણુને ગીત વા કંઈ માણે, શાને આવા યુજ્જથી ડરીને ગાન હોડી રડો છો? ના પાડી છે ન પાસ કરવા મેં જ આ શિક્ષકોને ખુદ્દ માઈ ગાન વન જ આ-સર્વ વિદ્યાર્થી કાળે. જૂગોળ કે ઇતિહાસ હોયે, મચ્છિત કે પલાખા? અંત રાખી તમે રે જાણુને, ન-કદિ ગભરાતા. જાયા તો છે, વળી પણ કદિ ન જુકરો ગીતા, ગીતા મીડી રે! અમૃત જેવી, એ જ છે સચી વિદ્યા, વિદ્યા હેતુ રે! કસોડી થાયે, એમાં શું ગભરાવું? અગ્નિ ત્રિખે જળીને જ હેમ, જુઓ આ જોખણું યાતું, તેથી શાને યુજ્જને સાંભળી, તમે કેમ નાસો છો? આવો આવો, જાણુને રે પ્રીને, તમારો ડર ખોડો! જણી મણીને મોટા યજ્જને, નામ મોહું કરજે. સુકાની યે રે જા રત માના નામને દીપવાળે!

નારી જગત

સામાજિક વ્યવહાર

લેખિકા : "ઉત્તતાલિલાપી"

નીપામાં ચારે બાજુ જ્યારે આને જુઓ ત્યારે ગરીબાઈ અને ખેડારી દિન પર દિન વિકસતી જાય છે, ત્યારે આપણે ડેટલાક ધરિયર કૃષીને સંપત્તિવાન છીએ તેઓ આ સલ ક્ષતિગતને અવગણીએ છીએ અને પોતાનું જીવન ધોરણ કેમ ઉચ્ચ આવે અને કેમ વધુ મોજ શોધ કરાય એમાં નાણાનો વ્યય કરીએ છીએ.

જે શાંત ચિત્રો જરાક આપણે વિચારીએ તો આપણને ઈશ્વરે જે પન આપ્યું છે તેનો આપણે ઈલાક દુરજોગ કરી રહ્યા છીએ તે જણાયે. ઈશ્વરે આપણા પર વિશ્વાસ રાખી આપણને જે ધન આપ્યું તેને આપણે નિમકહરામ ખતી વેડી નાખીએ છીએ. અથવા કહું કે ધનનો બળથી આપણે આપણા મરીખ બાઈ જેનેને કચરી નાખીએ છીએ.

શું તમારો અંતરઆતમાં તમને એમ નથી કહેતો કે "બહા તારા ધનનો કંઈક સહવિયોગ કર નહીં તો તું ઈશ્વરનો શુન્દેમાર ખતીશ."

હું વિચારું છું ત્યારે મને થાય છે કે, આપણે ઘોંટાએ કરકસર કરી રાત દિવસ એક કરી ધન સંચય કરી એ છીએ. કોઈ પણ એમ નજ કહી શકે કે કરકસર કરવી એ ખરાબ છે. પણ એ કરકસરનું કળ આપણે કેવી રીતે વાપરીએ છીએ? આપણા ધંધાને વધુ વિકાસ કરી નાના નાના રેલ્વેમારોના નાશ કરી નાખીએ છીએ અથવા પોતાની સાહેબી અને મોજશોખ વધારી પોતાનું અને પોતાના શ્રીમંત મિત્રો કે જેઓ રાત દિવસ અપચાથી પિડાતા હોય છે તેમને મારે ખોરાકો યી સતકારી ખીજ દશ ગરીખ બાઈઓ નો મોઢાનો કોળીઓ કુટવી લઈએ છીએ. આમ આપણું ધન આપણે ખરચીએ છીએ. પણ જો મારણે કોઈક મરીખ જુએ મરતો બીખ માગવા અથવા કામ મામવા આવે તો તે પાંચ દશ શિલ્કીમ આપણુ ને નથી પોસાતી.

આ લખુ છું ત્યારે મારી આંખ સામે લગેમાં યતાં બોજન સમારબો, પાર્ટીઓ, અને એવા ખીજ અનેક સામાજિક વરોજોમાં બમડતાં ધનના પ્રસંગો ખડા થાય છે. વર કન્યાને મિત્રો અને શુભેચ્છક વડીલો આશિય આપવા અને તેમનું દાંપત્ય જીવન સુખી અને સંગઠીત બને એવી શુભેચ્છા આપવા બધા તે દિવસે બેમા થાય અ એનું મહત્વ. વરકન્યાને આશિય કોણુ મળે? જેઓ અપચાથી પીડાતા અને સારા પંચ પકવાનો ખાઈ ધરાવતા

હોય તેઓને જમાડવાથી મળે ખા જેઓ જુખ્યા હોય તેઓને જમાડીને તેમના આત્માની સંતોષ તૃપ્તિથી મળે?

આ લખુ છું મારે જોબર્ગમાં સામાજિક કાર્યકરો લગન ખરચો પર કાપ મુકવા પ્રયાસો કરે છે તે ધ્યાનમાં છે. આજ વર્તમાનપત્રમાં તે વિશે અવરનવર મે વાચ્યું છે. તેઓને હું આ તકે અબીનંદુ આમ કરતા પહેલા છું પણ મારે કબુલ કરવું પડશે કે શરમથી મારે માઈ મોહું સતાડવું પડે છે. કારણુ ડરખનમાં આપણે આપણા ખરચો કેવી રીતે વધારી શકીએ અને તેમ કરી કેવી રીતે ઠંડાવા બોલાવી શકીએ તેની દરીકાઈ કરીએ છીએ. ગમે તેવું ઉત્તમ બોજન પીરચ્યુ હોય છતાં અમે એનો પોતાની ટોળીમાં તેની ચર્ચા કરતાં તેમાં કયાં કયાસ દતી એજ સોધી તેને વખોડતા હોઈએ છીએ.

વિચારું છું અમારા ડરખનના કાર્ય કરતાઓની ઉંધ ક્યારે ઉડશે? ક્યારે આવા સામાજિક મુધારાઓ તેઓ કરવા ઉદાસીનતા કુમાવી આગળ આવશે કે જ્યારે અમે અમારા શરમથી ઠલેલા મરતકો ઉચ્ચા કરી ફરી શકીએ?

એ વિલીન ચિત્રો

પ્રત્યેક સ્ત્રીના જીવનમાં જે બનવા પામે છે એવા ડેટલાક બનાવો અમે આ મધાળા નિચે અમારા વાંચકોને આવવા પ્રખત કર્યો છે. આવાજ ડેટલાક વિરોધા બાધી બનાવો પ્રત્યેક માનવીના જીવનમાં યતાં દરો. તમે લખી મોકલો તો? વાંચન સાથે માણસને આમાંથી ઘણું શિખવાનું મળે છે. કારણુ આપણે બોલીએ છીએ અથવા કાંઈક કરીએ છીએ ત્યારે આપણને આપણી જુલ જીવ્યાતી નથી. પણ આનું વાંચીએ કે સાંભળી એ ત્યારે તેનો બાસ થાય છે અને આપણે ચેતીએ છીએ.

હવે જુવો, મંજરીખેન પોતાના પતિ અને નોકરના બે ચિત્રોમાં એક જ ઓંદુ દોવા છતાં કેવા વિરોધા બાધી વેણુ ઉચ્ચારે છે આપણે પણ એમ નથી કરતાં!

ચિત્ર પહેલું

મંજરીખેન અને એમનો નોકર લક્ષમણ. મંજરી : લક્ષમણ, આજે તારે દસ વાગ્યા મુઠી રોકાવું પડશે.

મહેમાનો જવાના છે, એટલે એમનો સામાન કારમાં મુકવો પડશે.

લક્ષમણ : બેન, આ ત્રીજ વાર આલુ થયું. મને તમે કાલે રાખ્યો ત્યારે સાંજે આઠ વાગે છૂટો કરી દેશે. એમ તમે નહોતું કહ્યું?

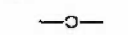
મંજરી : તે કાં થયું? એમ કોઈ વાર, તું જરા વધારે કામ કરે તો કાંઈ તું ખસાઈ નહિ જાય. આઠ વાગ્યાનું નકકી થયું હતું. પણ કોઈ દિવસ કામ હોય તો થોડો વધારે વખત ન રહેવાય કાંઈ? રાતે દસ વાગે અમે કયા માણસને શોધવા જઈએ?

ચિત્ર બીજું

મંજરી અને એમના પતી જીતેન્દ્ર. મંજરી : કેમ લગા આજે જોશીસે યી આવતાં મોકું થયું?

જીતેન્દ્ર : અમારો ઉપરી છે જરા કડક ને કામ કદાવનારો. આજે ફરી વાર જોશીસ પૂરી થયા પછી અમને બધાને એક એક કલાક મેસનું પડ્યું.

મંજરી : તે તમે બધાં મે વિરોધ નહિ કર્યો? વધારાના પૈસા જ આપવાના ન હોય તો પછી એ લોકો વધારાનું કામ કેમ લઈ શકે? આ ખીજ વાર એણે તમને મેસાડવા પહેલાં પણ એક વાર તમે મોડા આવેલા નહિ! કામની વાત નથી, પણ અધિકાર ને ન્યાયની વાત છે. એ તો પછી તમારી પાસે વારંવાર વધારાનું કામ કરાવે. આ તો એક શોષણ જ કહેવાય. ઉપરી લોકોને કહી પોતાની નીચેના લોકોને સહાયતા યી કે ન્યાયથી વિચાર કરવાનું આવડતુ જ નથી હોતું...

બાણુવા જોગ?

—લોહુને રસ વધારે નીકળે તે માટે લોહુને અરમ પાણીમાં એકાદ મે મીનીટ રાખો.

—બટણુ ટાંબા પછી તેના મધ્ય ભાગ માં રંગ વચરનું નખનું વારનીસનું ટીપુ નાખો. આથી બટણુ ઘણા દિવસ મુઠી મજબુત રહેશે. કારણુ વારનીસ દોરાને મજબુત કરે છે.

—વાસી રોટી—બ્રેડ—ના કટકાઓ પડવા હોય તો તેને કુધમાં પલાડી રાખો ૩-૪ કલાક પછી એમાં ખાંડ નાખી દાઠ નાખી બટર એક ચમચો અને વેનીલા એસેન્સ નાખી-હલાવી અવનમાં મુકો.

—ખીજ રીત આ કટકા છાસમાં પલાડો. તેમાં આદુ મરચા, કોષમીર, મીઠું નાખી. થોડું તેલનું મઢોણુ નાખી અવનમાં એક કરો.

—દોસ્ત! મને તારી દવા આવે છે. 'કુમા' 'મારી પત્ની આજે એક કીમતી

સાડી ખરીદી લાવી છે અને તે આવતી કાલે તારી પત્નીને દેખાડવાની છે!

ચૂલિણી માટે ઉપચોગો

વેગણુનું ટેમીલ શાકે બનાવવાની રીત

નાના નાના છથી સાત વેગણુ લો. એને આંખા બરવાના હોય તેવી રીતે ચીરો તપેલામાં એક મોટા ચમચો તેલ મુકી તેલ થાય એટલે તેમાં બાવતા હોય તો લસણુ, અને કાંદા આદુ મરચા જેવતા પ્રમાણમાં સમારી, વાટી. તેલમાં સાંતળો એકાદ મીનીટ સાંતળી વેગણુ એમાં વધારી ધાણા જીરું, દળદર, મીઠું નાખી બરાબર મેચું કરી થોડી વાર ઢાંચી રાખો. ૧૦ એક મીનીટ મધ્યમ તાપે બે ત્રણ વાર ઉઠાળી સાંતળી એમાં બેથી ત્રણ ટમેટા ખમણી નાખો અને ખીજ બે ત્રણ મીનીટ સાંતળો ત્યાર બાદ એક કપ પાણી નાખી એને ચઢવા દો. રસ બધો સોસી લે એટલે રેંધાઈ ગયા હોય તો ઉતારી ઉપરથી ધાણા બાજુ નાખો. આ શાકે બાત સાથે ઘણું સ્વાદિષ્ટ લાગે છે.

બારેલા વેગણુ અને કોલીફલાવર

તપેલામાં પાણી મુકી ઉપર ચાલણીમાં મોટા વેગણુના બે શાકીયા કરી ઉંધા ગોઠવી મુકો. કોલીફલાવર પણ મોટા મોટા કટકા કરી ચાલણીમાં ગોઠવે. વરાળથી આ બંને ચીજ બહામ પછી વેગણુ ને ગરમ અરમ બાણુમાં લઇ તેના પર કાચું તેલ અને મચ્ચુ મીઠું નાખી ખાવ. કોલીફલાવર માટે નીચેનો રસ બનાવો.

એક નાના કોલીફલાવર માટે અરધો કપ સફેદ લોટ ૧૧૧ કપ કુધ અરધા આઉસ બટર બે આઉસ ખમણેલુ મીઠ. મરી-લીલા મરચાના ના કટકા, મીઠું ધાણા બાજુ બધું મેચું કરી રોગ પર ખદબદાવો (એક સરખુ હલાવનું જેથી ગાદા ન બંધાય) આ સોસ રંધાઈ જાય એટલે કોલીફલાવર એક ડીસમાં મુકી તે પર આ રેડી હવનમાં મુકી અથવા એમને અમ ખાવ.

—એક બેન.

એનેને નવી વાનગીઓ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.

'Indian Opinion', P. Bag, Durban.

લગન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જામણના અને સ્પેસલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોર્ટ પલ્ જાગમાં તમારે મુદાએ આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ડાક્ટ કરીશું.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીડાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

જુકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જવરક એલન્ડ

દીલ્હીસ્તાન અથવા ડુનીયાના કોઈ પણ જાગની હવાઈ દરિયાઈ અથવા જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા યેર યોગ્ય અમારી મારફતે જુલોન કરો.

ઈંગ્લી, આંગ, ગોરી, ફ્રેન્ક, નન્દમોત, પ્લેટબ્રાસ, વિગેરેના વીમા અમે જલરાના આપીએ છીએ.

ઈન્ફરમેટકસ, પરચનવ ટેકસ, ડિસાળના ચોપડા લખાણના રેવન્યુ સ્વીચરન્સ સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કોઈ પણ કી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ચોરટ્રેલીયા અને થાઈલાંધર ઈન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અબખ, લીલી અબખ, રતાબ અને સુરણની મોસમ ચાલુ છે. આડુ શી ૧-૬ રતલ, લસણુ શી. ૨-૦ રતલ, પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને ચેવલી પાન બબર ભાવ, ચોસ્ટેલ જુડું. બાસ્કીટ ગોલ શી. ૧૦-૬ લાંબી અને રકવેર બાસ્કીટ શી. ૧૧-૧ ડબન.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કેંગોના ચોરટ્રેલીયા ઉપર પુરક ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ ક્રાંતી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેક્ટ્રીમ જુડ, લાઈર્નિંગ્સ જુડ, વોઈંગ્સ, ડરેસીંગ એસ્ટ, સાઈકલ વોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, જુક કેસ, ટેબલ, તાન કોફીખત માલે અરીરી શકરી. બતે પધારી લાભ લેવા મુકરી નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેસર—

એ દમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર યાય છે. તેનો રટાક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માન રોકા માલોના પ્રાઈસ સ્વીસ્ટ અમાલો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BRÉE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

હીંદની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રસ્તમજી બલભાઈ રસ્તમજી

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

બધી બતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.

રેસીડન્સ : ૧૧૧ ઇલેવનથ એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન્સ:

ઓફીસ : ૨૫૮૪૫

રેસીડન્સ : ૩૬૪૧૩.

વિવિધ વર્તમાન

સરદાર પટેલનું ચિત્ર

ભારતની આઝાદીમાં સરદાર પટેલ તો કાચો અમુલ્ય છે. દેશ કે જે નાના નાના સ્વતંત્ર રાજ્યોમાં વેચા-યેલો હતો તેને આઝાદી પછી એક સંયુક્ત હાંદમાં ફેરવી મળ્યુંતે બનાવવામાં તેમને કાચો સૌથી વધારે છે. આ તેમની સેવાની કદર રૂપે ધારા સભાના હાલમાં સ્વ. સરદાર પટેલનું તપલ ચિત્રની શ્રી રાજેન્દ્રપ્રસાદજી એ તા. ૨૩-૪-૫૮ના અનાવરણ વિધી કરી. આ પુણ્ય માનવ સાધનનું ચિત્ર ગાંધીજીના રાજ્યોએ ભેટ આપ્યું છે. તે પ્રસંગ પ્રમુખ તથા વડા પ્રધાન અને ઉપ-પ્રમુખ તરફથી સરદાર પટેલને અંજલિઓ અર્પવામાં આવી હતી.

ડો. કવેની સતાબ્દી ઉજવણી

ડો. કવેને એક પુનામાં સ્ત્રીઓની વિદ્યાપીઠ ચલાવે છે તેઓ ૧૦૦ વર્ષ માં પ્રવેશતા હોવાથી તેમની સતાબ્દી જન્મ જયંતી સમરત ભારતમાં ઉજવાય છે. મંબાસામાં પણ આ ઉત્સવ ઉજવાયો હતો. ત્યાં તેમના પુત્ર ડો. કવે છે અને તેઓ વર્ષોથી મંબાસાના દરદી ઓની સેવા કરી રહ્યા છે.

હાંદ સરકારે આ પ્રસંગે ખાસ સ્ટેપો કાઢી છે અને તે ઉપરાંત "કવેની જીવન કહાની" નામની શ્રીલમ લોકોને ખતાવવા ઉતારી છે જેમાં તેમના જીવન કાચો યુવકમાં આવ્યા છે.

આજથી ૧૦૦ વરસ પર ડો. કવે, મેકલુના એક આમડામાં (સુરકમાં) જન્મ્યા હતાં.

ડો. કવેને મહર્ષી કવેનું ખીલદ જનતા જે આપ્યું છે. ભારત સરકારે તેમને "ભારત રત્ન"નો ઇત્કાવ આપ્યો છે.

હાંદમાં જાપનીસ જાગીચો

હાંદમાં સૌથી પ્રથમ જાપનીસ રીતે બચીચો દિલ્હીમાં કરવાની ગોઠવણ જાપાનના આર્કીટેક કરી રહ્યા છે. આમાં પીકનીક કરવા માટે રથગો, તળા, જાપનીસ રીતના ચા ઘરો, ફરવા માટે લાંબા માગો વગેરે યશે. આ જાગીચો ૧૧ એકર જમીન પર યશે.

આ ઉપરાંત વડા પ્રધાનના ઘર પાસેની જમીનમાં ૨૨૦x૧૮૦ ફીટનો એક ટુકડો પણ આ જાપનીસ આર્કીટેક પસંદ કર્યો છે જેમાં પણ તેઓ એક જાપનીસ જાગીચો બનાવશે.

યુર્વ પાકીસ્તાનમાં કોલેરાનું ભેર

એલા ૨૩ દિવસમાં યુર્વ પાકીસ્તાનમાં ૧૦,૦૦૦ લોકો કોલેરાથી મરણ પામ્યાના તા. ૨૪-૪-૫૮ ના ખબર છે. આજ ભાગમાં શીતળાનો રોમ પણ ફેલાઈ રહ્યો છે. હાંદ સરકારે કોલેરાનીને ઓડર બહાર પાડ્યો છે. જેથી ચેપ હાંદમાં ઘાબલ ન થાય.

લોકોને સાચું પાણી મળે તે માટે કુવાઓની સમવડો અપાટા ભેર કરવા માં આવી રહી છે. બધા નામરીકોને રસી યુકવાનું કાર્ય તંદુરસ્તી ખાતું કરી રહ્યું છે.

અમેરીકાએ શીતળાની રસીનો પહેલો જથ્થો રવાના કર્યો છે જે ૨૫થીએ મળી ગયો હતો. જેનાથી ૧૨૦૦૦ માણસોને રસી યુકવામાં આવશે. બધા મળીને ૬૦,૦૦,૦૦૦ની પુરી પડે એટલી રસી તે મેકલવા ધારે છે.

સુલેકની કચ્છલુતા

જેહાનીસખમાં ઇદના તહેવાર ફરગીપાન ૨૨મી એપ્રિલના રોજ એક અત્યંત અમખતાર બનાવ બની ગયો. જેની નોંધ લેતાં દીલગીરી થાય છે. ત્યાંના સુલેક-સરોવરમાં યુવક યુવતી ઓનો સમુદ વીશેક હોડીમાં ફરવા

અથેલો તે પેકાની જે હોડીમાં નવ જણાં અરસ પરસ ખેલતાં હતાં કોષક કારણથી એક હોડી ઊધી વળી જવાથી કોલેરાક ખીજમાં કુદી પડમાં જેથી તે પણ ફેરવાઇ મધ આ બનાવ દુરથી ૩૦૦ જેટલાં માણસોએ ભેડેલો પણ પહેલી નજરે રમત દરો એમ જણાયેલું પણ ખરી પરિસ્થિતિ જણાતાં જ મદદ માટે પહોંચી ગયા હતા અને ચાર જણને બચાવી લેવાયેલાં તેઓ તાત્કાલિક ઉપચાર પછી સ્વસ્થ થયાં હતાં પણ ત્રણ છોકરા અને બે છોકરી કુખી ગયેલાં જણાયાં હતાં આ કચ્છ બનાવ માટે અને મરનાર ના કુટુંબીઓ પ્રત્યે દાર્શિક દિલસોજ ઘાબનીએ છીએ.

એક કલ્પિતમાં ત્રણ (સાબ્જ ૦૦૦૦ સાબ્જ) એ સાથે એક ડર્ટીમ કેમ આપવામાં આવશે. તેને લીધે તમે ત્રણ જુદી જુદી સાબ્જ કરી ચકસો. આનો ચોક્કસ સાથે લાવ ૧૭/૯. મંગાવો.

MAARMANS PTY LTD.
Box 26, Phone 128.
Brits Transvaal.

યુનીયનની પાર્લામેન્ટની નવી કેબીનેટના સભ્યો

વડા પ્રધાન : મી. જે. જી. રાધાકામ, ન્યાય પ્રધાન : મી. સી. આર. રવાર્ટ, નાણાં પ્રધાન : મી. જે. એફ. નોડી, વિદેશ પ્રધાન : મી. ઇ. એચ. લો, શુદ્ધ પ્રધાન : ડો. ડી. ઇ. ડેંગ્લસ, રક્ષણ અને જંમલ ખાતાના પ્રધાન : મી. એફ. સી. ઇરાસમસ, વાહન ખાતાના પ્રધાન : મી. બી. જે. સુમાન, નેટીવ અફેર્સ ખાતાના પ્રધાન : ડો. એચ. એફ. ફરુખ્ઝાદ, ઉલ્લોગ અને માર્કેટ ખાતાના પ્રધાન : ડો. એ. જે. આર. ફન રીચેન, જમીન અને જળ વ્યાપતના પ્રધાન : મી. પી. એ. સાઉર, મજુર અને જાકેર બાંધ કામ ખાતાના પ્રધાન : મી. જે. ડીકલાડ, પોસ્ટ અને ટેલીગ્રાફ ખાતાના પ્રધાન : જે. જે. સરક-ટીન, ખેતીબાદી ખાતાના પ્રધાન : મી. પી. એમ. કે. લર, ડેખવણી, કળા, વિજ્ઞાન અને આરોગ્ય ખાતાના પ્રધાન : મી. એમ. ડી. સી. ડીવેટ નેલ. નવી સુલેકી પાર્લામેન્ટમાં સૌથી વધુ કામરે સભ્યોની સંખ્યા ૫૪ છે. (આમળ ૫૦ હતી) જેમાં ૪૭ નશનાલીરો અને ૭ યુનાઇટેડ પાર્ટીના છે. બીજે નંબરે વેપારી વર્ગના ૨૪ છે. જેમાં ૧૧ નેશનાલીરો અને ૧૩ યુ. પી. ના છે. ત્રીજે નંબરે વકીલોની સંખ્યા ૧૬ની છે. (આમળ ૨૭ હતા) નાની સંખ્યા પેકી ૯ ડોક્ટરો, ૮ શિક્ષકો અને ૪ જર્નાલીરો પણ છે.

બી-આઇ

મુખ્ય કરાંચી અને ઇસ્ટ આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે મુસાફરી કરે છે.

સ્ટીમર કંપાલા કાલી મેના આવશે. મુખ્ય જવા ફક્લી-જીનના ઉપરશે. સ્ટીમર કરંજ ૩૦મી જીન ૧૯૫૮ના આવશે. કરાંચી થઇ મુખ્ય જવા પરી જીલાઇ ૧૯૫૮ના ઉપરશે. મુખ્ય અથવા કરાંચીનું બાકું.

ફર્સ્ટ ક્લાસ	એક	એરાક	વગર	પા. ૬૨-૦-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૧૦-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૩૧-૧૦-૦

વધુ માહિતી માટે મળો યા લખો : શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ (પીટી લીમીટેડ.) ૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, -ડરબન. ટેલીફોન : ૨૦૪૩૨ - ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ "કુરામત."

સ મા ચા ર સંગ્રહ

યુનીયનનું અવનવનું

—ડરબનની સીટી કોલેજીયલના વોટર ઇલેક્ટર મી. જે. ડાન્નોન્ટ યાક મચ્છીના પ્રતિકાર માટે એરોપ્લેનામાં ભેવાયેલા ઉપાયોનું નીરક્ષણ કરવા જવા પારે છે.

—મજૂર ખાતાની એપ્રીસ દ્વારા ૨૨મી એપ્રિલે પ્રીટીરીયાથી બહાર પડ્યું છે કે યુનીયનમાં અઘા વર્ષના અંતમાં બેકારોની સંખ્યા ૨૬,૬૭૨ની હતી જેમાં ૬૯૩૩ અને ગેરોનો સમાવેશ થાય છે.

—વેસ્ટ રશિયામાં આવેલી બીન-ગોર્લની પ્રાંતિક હોસ્પીટલમાં સીરટર રીટા શેકી નામની એક આફ્રિકન નર્સની મેટ્રન તરીકે નીમણુંક થઈ છે. હોસ્પીટલ માં આ રયાન એક આફ્રિકન નર્સને આ પહેલી જ વાર અપાયું છે. પહેલાં આ હોસ્પીટલ માં હોસ્પીટલ હતી અને તેમાં આફ્રિકન મીડવાઈથનું શિક્ષણ અપાય છે.

—ટ્રાંસવાલની યાઇનીઝ એસોસીએશને યુનીયનના વડા પ્રધાન મી. જે. ઇ. રટાપડને તેમજે જનરલ યુનિયનમાં સફળતા મેળવી તે માટે રેલીયાઈથી હાર્દિક અભિનંદન આપતો સંદેશો મોકલ્યો છે.

—ગોઝવેલ સરકસના આવ પ્રજ્ઞતા મી. વોલ્ટર મોઝવેલનું જ્ઞેહાનીસખર્માં ૭૪ વર્ષની ઉમરે ૨૫મી એપ્રિલે મરણ થયું છે એને ત્રણ બાઈ સાથે બાળપણમાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં આવેલા ને સરકસની શરૂઆત કરેલી. એક સારા ખેલાડી તરીકે નામના મેળવી ૧૯૪૪માં નિવૃત્ત થયેલા.

—પ્રીટીરીયાથી વડા પ્રધાનની એપ્રીસ તરફથી ૨૫મી એપ્રિલે સત્તાવાર જ્ઞાવાણું છે કે જ્ઞુલાઈની ૪ તારીખે પાલોમેન્ટની બેઠક મેળવવા અંગેના જ્ઞહેરનામાં ઉપર અવનર જનરલે ૨૪ એપ્રિલે સહી કરી છે જે આમામિ યુક્તવારના ગેઝેટમાં પ્રસિદ્ધ થશે.

—પોર્ટ એલીઝાબેથ પાસેના વોમર આમમાં ૧૯મી એપ્રિલની રાત્રે કેપના પૂર્વ કાંઠા તરફ કડી ન થયેલાં જેવાં અર્થકર ગાજવીજના તોફાન દરમ્યાન એક ઝડ તજે બસની રાહ જોતા પાંચ આફ્રિકનો પર વીજળી પડવાથી અડધુ ઝડ કપાઈ અથેલું અને એક જ્ઞથુ તરત મરી ગયો હતો બીજો સખ્ત ઘાજ્યો હતો ને ત્રણને સાધારણ ઇજા થઈ હતી.

—જુલુલેન્ડના ઇશોલી શરેરથી એપ્રીસની ૪ તારીખે જે રજીસ્ટર પાસલમાં ચાર હબર પાઉડની એક પાઉડવાળી બેક નો. ટ્રાંસવાલની બેક પર મોકલેલી તે ડરબનની પોર્ટ એપ્રીસમાંથી બેડી રીને યુમ થઈ મઈ હતી.

—એરટકોર્ટમાં ૨૨મી એપ્રિલે બપોરે કોર્ટ ઊઠી મઈ ત્યારે સધળા ઉભા થયા પછુ એક આફ્રિકન બેસી રહેલો. આથી કોર્ટનું અપમાન થયેલું મણાય છે જેથી મેજીસ્ટ્રેટ તેને નજીક બોલાવી બપોર પછી કોર્ટ પાછી મળે ત્યાં સુધી તે રથજે ઉભા રહેવાની રચુછ શિક્ષા કરી હતી. પછુ ફરી કોર્ટ શરૂ થઈ ત્યારે તે ત્યાં નહોતો પછુ વાડમાં હતો જેથી ફરીથી કોર્ટ ઊઠે ત્યાં સુધી ઉભા રહેવાની શિક્ષા કરી હતી.

—નાતાલની યુનીવર્સીટીમાં ઇતિહાસના અધ્યાપક આંધર કોપલ જોન્સ કે જેમજે “બેન રમટસ ગોસ” નામનું પુસ્તક લખેલું છે. તેમજે આવતા વર્ષની મધ્યમાં કેનેડામાં ડીમરટનની કવીન્સ યુનીવર્સીટીમાં ઇતિહાસના અધ્યાપકનું પદ સ્વીકારશે. આ બિદાય અંગે તેમજે ‘આર્મસ’ છાપાના સંવાદ દ્વાતાને ‘દમજી’ કારણુ ની ચર્ચા કરવાની અનિમજા દર્શાવી છે.

—ઇશોલીના ‘જુલુલેન્ડ ટાઇમ્સ’ છાપામાં ૨૦મી માચે છપાયેલા એક રાજકીય વિષયના લેખની નીચે લેખકનું નામ ન છાપવા માટે તેના તંત્રી અને ડીરેક્ટરની ઉપર કેસ ચલેો હતો. જેના બચાવમાં જ્ઞથાવાયેલું કે છેલા કવર પર સધળા રાજકીય લેખોના લેખકનું નામ ઠામ છાર્યું હતું જેને મેજીસ્ટ્રેટ નિયમ બહાર કરાવી ઇલેક્ટ્રોલ એકટના બંધ ચવાનું અણી ૨૫ મી એપ્રિલે દરેકને પંદર પાઉડ દંડ અમર એક માસ જેલની સજા કરી હતી. જેની સામે બચાવ પક્ષે અપીલ નોંધાવી છે.

—ગ્રેહાન્સટાઉનના બીશપ રાઇટ રેવરન્ડ ડો. એ. એચ. કલેને ૨૫મી એપ્રિલે ઇરટલંડનની સેન્ટ એવીથર્સ ચર્ચમાં સીનેડના સમારંબ પ્રસંગે કહ્યું હતું કે દક્ષિણ આફ્રિકાની સામે જે અપાર્ટહેડને સવાલ ચાલે છે તે જ્ઞથૂીતા ‘બાસકાપ’ના હિત માટે રાષ્ટ્રનાં ગૌરવને વંટોળીયામાં ફેંકી દેવા જેવું છે.

—ડરબનના એક ઘરમાં જુનું રેકરી-જેરટર ઇન્વીનમાં પોલીસ વગેરે ચૂકવા માટે કઠાઈ તરીકે વાપરવા રાખેલું જેમાં ૨૫મી એપ્રિલે બે નાનાં બાળકો (૧૦ અને ૬ વર્ષનાં). રમત રમતાં ગોંધાઈ જવાથી મૃત દશમાં ઘણી શોધ પછી મળી આવ્યાં હતાં. ડોક્ટરો એ હોસ્પીટલમાં ઘણુ ઉપચાર કર્યા છતાં તે મરી ગયાં હતાં જગતમાં આમ જૂના રેકરીજેરટરથી આવા સોળ ઉપર કચ્ચ બનાવેા આ અમાવ બન્યાનું નોંધાયેલું છે.

—ગ્રેહાન્સટાઉનના પ્રખ્યાત મત્સ્ય અજમાસી પ્રેફેસર જે. એલ. બી.

૨મીએ એક અંદવાડીયા પર ચાર્કનાં કુમલાના કારણે જ્ઞથુવા માટેના અખતરામાં માનવ શરીરની અવરુપકતા જ્ઞથુવી હતી. તેના જ્ઞવાખમાં ઇરટ લંડનના રેલ્વે ખાતામાં રુઝડનું કામ કરતા ૨૧ વર્ષના એક યુવકે પોતાનો ઉપયોગ કરવાની ઉમેદ બતાવી છે.

—ફોર્ટહેરની નેટીવ કોલેજના ૨૫મી એપ્રિલે મળેલા પદવીદાન સમારંબમાં પ્રેફેસરો, લેકચરો, વિદ્યાર્થીઓ અને આમ જનતાના એક હબર પ્રેક્ષકોની હાજરીમાં રહેડસ યુનીવર્સીટીના વાઇસ ચાન્સેલર ડો. ડી. આલ્ટીએ ૧૨૫ નેટલી ડીપ્લોમા આફ્રિકન વિદ્યાર્થીઓને અર્પણુ કરી હતી જેમાં ૭૧ બી. એ ની અને બે. એમ. એ.ની પછુ હતી. આ કોલેજને નેટીવ અઈર્સમાં ખૂબ ઠેકાણુ લાઇ લેવા અંગે તેના પ્રિન્સીપલ પ્રેફેસર બરોવે કહ્યું હતું કે ‘નદીના મધ્યજળમાં ઘોડાને બદલવાની હું કરી જરૂર જોતો નથી.’

—યુનાઇટેડ પાર્ટીના નેતા સર ડીવી-લીયર્સ આફને પાલોમેન્ટની થયેલી યુનિયન દરમ્યાન હોરે-ટોટસ હોલેન્ડમાં હાર મળી હતી. જેથી રોન્ડેબોચમાં કર્નલ આર. ડી. પીર્ફોર્મટન જોડોન બીન દરિફ યુનિયેલા તેમજે સર ડીવીલીયર્સની તરફેણમાં ૨૫મી એપ્રિલે પોતાની બેઠક ખાલી કરી આપી છે જેનો તેમજે સ્વીકાર કર્યો છે.

—યુનાઇટેડ પાર્ટીના વીટવોટસરેન્ડના પ્રમુખ મી. એસ. જે. મરેઇસ રજેન જેઓ પ્રીનીર્ગીમની યુનિયનમાં નિષ્ફળ થયેલા તેમને યોવીલની બેઠક માટે બીન દરિફ યુનિયેલા યુ. પી ના સભ્ય મી. એ. એલ. કોવરરકીએ પોતાની બેઠક આપી લીધી છે.

—૨૭મી એપ્રિલે ડરબનમાં રાધા-કૃષ્ણન બેલમાં નામરીઠોની એક સભા ભરાઇ હતી. જેમાં હોદીઓના આમ મનની સત્તાબ્દી ઉભવવા એક સમેતી ની સ્થાપના ડો. નામકરના પ્રમુખ પછા નીચે અને પી. આર. પથરના ચેરમેનશીપ નીચે નિયત કરવામાં આવી છે.

વિદેશના સમાચાર

—પારીસના એક સરજન પોલ લોરેન્સે એક ઇયના ઝોળ બાગ નેટલો લાંબા અને ઇયના નવમા બામની જ્ઞડાઇનેા આરીક માઇકોરકોપ બનાવ્યો છે જેને માણસના હૃદયમાં મૂકવાથી ઓપરેશન માટેની યોગ્યતાની પરીક્ષા થઈ શકશે.

—વીરજીનીયાનાં ન્યુપોર્ટ-ન્યુઝ સહેરમાં આવેલી ઓઇલ અને પેટ્રોલની ૨૨ જગી ટાંકાઓ પૈકી ૨૫મી એપ્રિલે સાગેલી આમથી ૧૪નો નાશ થયો જેમાંનું એક કોરોડ બનીસ લાખ ગેલન પેટ્રોલ બળી જવાથી દશ લાખ પાઉંડ નું યુક્સાન થયું છે.

—યુનાઇટેડ રટેટની લાસ વેમાલ (નેવાડા)થી ૧૫ માર્ચલ દુર યુનાઇટેડ એર લાઇનનું એક એરોપ્લેન બીન એક નેટ ફાઇટર બોબર સાથે ૨૧ હબર શીટની ઉમાઇએ ૨૧મી એપ્રિલે અથડાઇને બળી જતાં એરોપ્લેનનાં ૪૨ ઉતાઇ અને પાંચ કામદારો તથા બોબરના બે કામદારો મળી ૪૬ માંજુસો માર્યા ગયા હતા.

—યુરોપબરમાં ૧૩ હબરની સંખ્યામાં પ્રચેરેલી છપ્સીઓની રાણી મીમી રોસેટોનું ૨૪મી એપ્રિલે ઇટાલીના લેન્ડીનારા ગામમાં જુની પ્રજ્ઞાથી મુજબ એક જુના તંત્રમાં અવસાન થયું છે. એ પરણી નહોતી જેથી જેની અનુમામી યુનિયન માટે આવતા સપ્ટેમ્બરમાં ઇટલીનક ગેનગામા ગામ માં સધળી છપ્સીઓ ભેગી થશે.

—અમેરીકન કુટુંબની ૧૯૫૮માં શરૂ-રાસ વાર્ષિક આવક ૨૧૯૬ પોન્ડની હોવાનું વોશીંગ્ટનમાં બ્યાપારી ખાતા એ ૨૧મી એપ્રિલે બહાર પાડ્યું છે. જે ૧૯૪૭ ની સરખામણીમાં પચાસ ટકા વધારે છે પણ દરમીયાન જીન અર્થમાં થયેલી વધારો જેતાં માત્ર દશ જ ટકા વધારે આવે છે.

—કોરોમાં મહમદ અબ્દલ મન્સુર નામના આદમીએ કોર્ટમાં ૨૪મી એપ્રિલે કહ્યું હતું કે તેની સાસુના ટકટકારો તે હવે લાંબા વખત સાંબળે નહિ. આ જ્ઞમાઇરાને સાસુની જ્ઞમ કાપી નાંખેલી જેથી મેજીસ્ટ્રેટ ત્રણ વર્ષની જેલ કરી હતી.

—માચ મહિનામાં જગતમાં એક કોરોડ પાંસેક હબર ચારસો આગમ-પચાસ ટન નેટલી ૧,૭૭૨ સ્ટીમરો નવી બંધાઈ હતી જે પૈકી ૩૬૬ ટેન્કરો છે. આ આંકડામાં રશ્યા અને લાલ ચીનનો સમાવેસ નથી થતો.

—કોંગોમાં માટે ૧૧ હબર પોન્ડનું સોનું એક ફ્રેન્ચ વિમાન જ્ઞેહાનીસ બર્મથી લઇને અથેલું તે ત્યાં પહેરે તે પહેલાં સોનું યુમ થયઇ અયું હતું.

—યુનાઇટેડ રટેટસની બ્યાપાર માટેની પડેલી ન્યુકલેર પાવરવાળી સાબાબક નામની સ્ટીમર બાંધવા માટેનું તથા ૨૩મી મેના દિને નંખારો.

—તેકરાનમાં તેલની વિશાળ ટાંકાથી થોડે દુર ભર બખરમાં ૨૨મી એપ્રિલે ડેટલીક કુકાનો આમથી બળી મઈ હતી. આમના કારણમાં એક બીલાડી પર કોઇએ ડેરોસીન છાંટી સળખાવેલી જેજે લંકા હબનને ઘાખલો કરી બતાવ્યો.

—કરીબીયન સમુદ્રના વિરતારમાં આવેલાં ઘોટલોની દશ નાની કોલોનીઓ ૧૨૪ ઇન્ડિઝ ફેરેશનના નામનું સંરચાન બન્યું છે જેની પહેલી પાલોમેન્ટ શીન ડાડના પોર્ટ એક રજેન સહેરમાં ૨૨મી એપ્રિલે પ્રીન્સેસ આર્ચરે યુલ્લી મુકી છે.

—ટાંબાનીકામાં ૧૯૫૩ના માય' ૨૯ થીએ સેન્ટલ આફ્રીકા એરવેઇનું એક એરોપ્લેન તુટી પડેલું તે આઠ વેસેન્ડરો સાથે પાંચ કામદારો મરી ગયા હતા તે માટે વીકર્સ આર્મર્સ્ટ્રોંગ લીમીટેડ કંપની ઉપર રેડીશીયાની કાયદામાં નુકસાનીનો દાવો મંડાવેલો તે અંગે ૨૩મી એપ્રિલે એક લાખ પંદર હજાર પાઉંડ આપવાની માંડવાણ થઇ છે.

—પહેલી લગાઇનાં ૨૫ વર્ષથી રસીડન ની સમાજવાદી સરકાર સતત રીતે ચાલુ રહેવા પછી એપ્રિલની ૨૫મીએ હમથાં પડી ભાંગી છે. જેથી વડા પ્રધાન શ્રી. ટેમ એરલાન્ડે તરતજ રાજમહેલમાં જઈ પાર્લામેન્ટ વિખેરી નાંખીને ૧લી જુને નવી ચુંટણી કરવા ની રસીડનના રાજને સમાહ આપી છે.

—યુનાઇટેડ નેશનની યોરક અને ખેતીવાદી ખાતાની આફ્રિકામાં એક શાખા ઓશીસ રચાવવાની વિચારણા કરવા આકામાં મળતારી ડેન્કરેન્સમાં ધુનીયન સરકાર તરફથી હાજરી આપવા ખેતી ખાતાના નાયબ મંત્રી શ્રી. એસ. જે. ડીરવાટ' ૨૬મી એપ્રિલે રવા ના થયા છે. તેઓ મેની ૩૭એ પાછા ફરશે.

—આમરટરગામનું હાઈવે સુધુધી સોળ માઇલ દુર છે ત્યાં જવા માટેની

નહેરને હમથાંની મોટી સ્ટીમરો માટે ઉડી અને પહોળા કરવા માટે ચોણા ત્રણ કરોડ પાઉંડ ખર્ચવાનું મંજુર થયું છે.

—યુનાઇટેડ રેટરના સેન્સસ ખાતાએ અમેરીકાની અંદાજ વસ્તી માય'ની ૧લીએ ૧૭,૩૨,૧૦,૦૦૦ હોવાનું ૨૩ મી એપ્રિલે બહાર પાડયું છે. જે ફેબ્રુઆરીની ૧લી કરતાં ૧,૯૯,૦૦૦ વધારે બતાવે છે.

—નોવાના કાર્પકર્તા શ્રી કોર્નેલિસ દેચ વર્ષની આફ્રિકાના ટાપુ પર જેલ ભોગવી ૨૬મી એપ્રિલે હોંદ પાછા ફર્યા હતાં તેઓને ૧૯૪૮માં પકડવામાં આવ્યા હતાં. બે વર્ષ સુધી તેમને વમર ફેસે જેલમાં રાખ્યા હતાં ત્યાર બાદ આફ્રિકાના ટાપુ પર સાત વર્ષ સુધી જેલમાં રાખવામાં આવ્યા હતાં. તેઓએ ગોવા સરકારની વર્તણુક અમાનુષી હોવાનું જણાવ્યું હતું.

—યુનેાની તપાસ મુજબ હોંદ દુનીયા ના દેશોમાં પુસ્તકો પ્રસીધ્ધ કરવામાં યોગ્યે દેચ છે. પ્રથમ રશીયા છે. બીજા જાપાન અને ત્રીજા બ્રીટન, હેવાલ મુજબ હોંદે ધાર્મિક જાપાને શીલોસોશીના, રશીયાએ સાહિત્ય અને વિજ્ઞાનના વધારે પુસ્તકો પ્રસીધ્ધ કર્યા છે.

ભારતના સમાચાર

—ડેનેકાએ બોવવર-એક જાતનું જળ

રચણ પ્રાણી. પંડીત નહેરને હોંદના બાળકો માટે બેટ આપ્યું છે. હાલ તે નૈનીતાલમાં રહેશે. પછી લખનૌ ના જુમાં રાખવામાં આવશે. ૧૯૫૫ માં વડા પ્રધાને ડેનેકાના બાળકો માટે હાથી બેટ આપ્યો હતો.

—૨૩મી એપ્રિલે દરીયાઈ કાફલાનો ચાલ્ફ કતારીએ યુરોપીયન વાઇસ એડમાયર પાસેથી લીધો હતો.

—હોંદ સરકારે પ્રસીધ્ધ કર્યા પ્રમાણે. ૧૯૪૮-૪૯ વચ્ચે રાષ્ટ્રીય આવક ૧૧૦,૧૦૦,૦૦૦,૦૦૦ હતી તેના કરતા ૧૯૫૭-૫૮માં ૨૦,૦૦૦,૦૦૦ ૦૦૦ વધારો થયો છે.

—ધાનાની બેંકના મેનેજરનું રથાન સંભાળવા હોંદના રેવન્યુ બેંકના ડેપ્યુટી મેનેજર શ્રી મેરેસ ધાના પહોંચી ગયા છે. ધાનાની મામણીથી આ નિમણુક કરવામાં આવી છે.

—ડેરાલા પ્રાંતની સામ્પવાદી સરકારના એક મોવડીએ ૧૯મી એપ્રિલે મદ્રાસ માં કહ્યું છે કે તેની સરકાર એ પ્રાંત ની વસતી વધતી અટકાવવાના ઉપાય રૂપે એક તરકીબ અમલમાં મૂકશે. જે હોંદી બી પુરૂપ રવેન્ચાથી પ્રાંતના ઉંચા જન્મ પ્રમાણમાં કાપ મૂકવામાં મદદમાર થશે તે દરેક બી પુરૂપને બંધને પાઉંડ આપારો.

—હોંદ અને ધયોપાયા વચ્ચે વેપારી કરાર પર સહીઓ થઇ છે. અ

કરાર ૧૯૫૯ સુધી ચાલુ રહેશે. ૩, કાપડ, અને સુતર, સજી, એલ્યુમીનમ મસાલો, તેમ, મિગેરે હોંદ ધયોપાયાને ૩૬,૬૦૦,૦૦૦નું ૧૯૫૬માં અને '૫૭ માં ૩૧,૦૦૦,૦૦૦ આપ્યું હતું.

—હોંદના વિમાની વ્યવહારે ૨૫ વર્ષ પુર્ણ થયા તેની ઉજવણી કરવામાં આવી હતી. તે પ્રસંગે રાજેન્દ્રપ્રસાદે અને જવાહરલાલજીએ સંદેશાઓ પાઠવ્યા હતાં. અને ઇચ્છ્યું હતું કે, વિમાની સેવા હોંદના લાભમાં વધુ અને વધુ ફાળો આપે.

—હોંદ અને છટાલીના સંયુક્ત ભાગી-દારીથી તાતાના અને સહકારથી એક ટાપર કંપની સુલભમાં ટુંક વખતમાં ઉદ્ધારવાનું નક્કી થયું છે.

—યુનેરોના એરમેને મૌલાના આઝાદ તે અંજલી અર્પતા જણાવ્યું હતું કે; જ્યારે દીલ્હીમાં યુનેરોની બેઠક બેઠી હતી ત્યારે મૌલાના આઝાદનો તેમને પરીચય થયો હતો. તે દિવસે તેમ ના રમરજીમાં હમેશા તાળ રહેશે.

—દીલ્હી અને મેરઠા વચ્ચે સીધા વિમાની વ્યવહાર ચરૂ કરવાના કરારો થયા છે.

—કલકત્તાથી ૩૫ માઇલ દુર અંગા નદીમાં ૨૪મી એપ્રિલે એક હોડી ઉધી જઈ જતાં ૨૦ માણસો કુખી મવાનું જણાય છે.

ધી કવીન્સલેન્ડ ઇન્સ્યુરન્સ કુંપની લીમીટેડ

૧૮૮૬માં ન્યુ સાઉથ વેલ્સમાં સ્થપાઈ છે

આગ   અકસ્માત   તથા દરીયાઈ માલને

— વિમો —

તેમજ બધી જાતના વિમાનું
કામ કરે છે.

આસ હિંદી પ્રતીનીધી

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રૂસ્તમજી

વધુ વિગત માટે મળો અથવા લખો

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ   —   બોક્સ નંબર ૪૭૬   —   ડરબન.

ટેલીફોન નંબર ૪૭૪૫૩ અને ૪૭૮૮૮.

માથે બાંધવાની રીબન અને વેણીઓ

મખમલ, સાટીન, લાફેટા સીદકની, રીબન અનેક રંગ, ડીઝાઇન અને સાઈઝમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર શલુગારવા જરૂરના બંધ મળી શકશે.

બચ્ચા માટે મખમલ, અને રેસમ તથા ફેલ્ટની ટોપીઓ ક્ષીકાયત બાવે બનાવી આપવામાં આવશે.

અંગ્રેજી બાંધવા મખમલ, રેસમ, કોટન વિગેરેના કુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના બ્રોચર્સ મળશે.

કેકાણું : માખરો હેટ્સ (પ્રો.) લી.
લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડ્રન હેટ મેન્યુફેક્ચરર,
ફોન : ૨૨૦૩૮૫ પહેલે માળે,
બોક્સ ૧૦૮૫૭. માસ્ટર મેન્સન્સ
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ.

શું તમારી ચાવી ખોવાય છે ?

એમા શુ

જરાપણ સુઝારો નહી

તમે ખોવાય તે પરેલાજ ખીલ ચાવી બનાવવા

ટી કાઢ્યા

ફોન : ૨૩-૬૪૪૭ — વાન વેલોજ સ્ટ્રીટ, જોહાનગર્ગ.
ને મજા અથવા ફોન કરો. તે તમારી ચાવીઓ કુપલ્લીમેટ બનાવી આપશે. આથી તમારી બધી ચીજોનો અંત આવશે.
બહાર મામના ઓફીસ પર ખ્યાન અપાશે.

ચાવીઓ

મોટર કાર, ક્રમાટ, નાઈટ લેય, રીમ લોકસ વિગેરે બધી જાતની અમે કરીએ છીએ. એકવાર અજમાવી જુવો.
ફોન કરી ખોલાવો અમે તુરત આવશું.

સેવા લાવી એજન્ટો જોઈએ છે

સ્વાર્થ સાથે સેવા થઈ શકે છે. દુનીયાની શાંતિ માટે કાર્યકરો મહામા બાંધી સ્થાપીત "ઇન્ડિયન ઓપિનિયન" પત્ર માટે નવાં ગ્રાહકો વધારવા, જાહેર ખબરો મેળવવા તથા દર વર્ષે લવાજમો ઉધરાવી મોકલવા નાટોલ, કેપ, ટ્રાંસવાલ, નોર્થ અને ઉત્તર રોડેસીયા ન્યાસાલેન્ડ, કેન્યા, યુ ડા, ટાંગાનીકા જંજીબાર, અધરા, મોઝં ખીક, લોરનકો-માર્કસ, લંડન, વિગેરે સ્થળોમાં દરેક શહેર અને ગામોમાં સ્થાનિક સેવા લાવી અને પ્રમાણિક એજન્ટો જોઈએ છે સાફ કમીશન આપવામાં આવશે.

રેફરન્સ સાથે લખો.

અધિપતિ :

'Indian Opinion'

P. Bag, — DURBAN. S. A.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

નવ નવનાં નાવલન, રેયમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, સ્ત્રીઓ બાળકો અને પુરુષો માટે ભિન્ન નવના વુલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન્સ અને બચ્ચાઓ માટે—શુટીંગ, બોબ્સ, બ્લેન્ડેડ્સ, શોર્ટ્સ; નેપકોન્સ વિગેરે.

દરેક જાતના માલ માટે તપાસ કરવા બહામજી.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન : ૩૪-૧૩૪૯

બોક્સ ૧૫૪૯.

કુંડી જાહેર ખબરો

કુંડી જાહેર ખબરોના પૈસા અગાઉથી લેવામાં આવે છે. જાહેર ખબરના દરો નીચે પ્રમાણે છે:
પહેલી ત્રણ લીટીના સીંગલ કોલમના રી. ૩. તે પછી દરેક લીટીની શીર્સીંગ એક.

તમારી કુંડી જાહેર ખબરો અમને આપી. તમારા માલની જાહેરાત કરો.

લગ્ન નોંધ અને મરણ નોંધ તથા આભાર નોંધ (કંકમાં) રી. ૧૦-૬, મોટા હેવાલ છાપનાર પા. ૧-૧-૦.

ખાસ સવલત

લગાતાર ત્રણ વખત છપાનારી જ. x ખ. ને ચોથી વખત મફત છાપી આપવામાં આવશે.

વ્યવસ્થાપક

'ઇન્ડિયન ઓપીનિયન'. પ્રાઇવેટ બેગ, કરબન.

જીવનમાધુરી

તંત્રીઓ

મોહનલાલ મહેતા-ચોપાન

લાલુબેન મહેતા

જીવનમાં સઉંદર્ય, માંગલ્ય ને માધુર્યની લાભ ના પ્રેરતા આ માસિકમાં ગુજરાતના ખ્યાતનામ લેખકો, ચિંતકો, અને સમાજ સેવકો નિયમિત લખે છે.

આ માસિકમાં ૧૬૦ થી ૨૦૦ પાનાનું વાંચન આપવામાં આવે છે. અને વર્ષમાં ત્રણ વિશિષ્ટ અંકો આપવામાં આવે છે.

આ માસિકનો કોઈ પણ અંક એવી ખાતરી આપશે કે ગુજરાતી ભાષાનું આ એક ઉત્તમોત્તમ અને કુટુંબના સર્વ સભ્યોને પ્રિય થઈ પડે એવું સમૃદ્ધ માસિક છે.

છુટક નકલ દરમાં ૬૫ ન. ચે.

વિદેશમાં રી. ૧-૪.

વાર્ષિક લવાજમ : દરમાં રૂ. ૭-૫૦.

વિદેશમાં રી. ૧૫-૦.

જીવનમાધુરી

ગુલ બહાર, બેરેક રોડ, મુંબઈ ૧.